

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ
ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

Година LXXXIX

Нови Сад, јануар 2017.

Књига 77

Број 1.

САДРЖАЈ

ЧЛАНЦИ

Др Иван Мандић	Облици неправа детерминисани спољашњим елементима права / 5
Доц. др Александар Р. Ивановић Бранко Мунџаба	Однос принципа <i>in dubio pro reo</i> и континуитета доказа према одредбама актуелног Закона о кривичном поступку Републике Србије / 17

РАСПРАВЕ

Др Светлана Ђуричић	Криминалитет и казнена политика / 37
Проф. др Хасиба Хрустић	Рефундација пореза купцу првог стана / 44

СУДСКА ПРАКСА

Светозар Добросављев	Трошкови ванпарничног поступка. Коментар одлуке / 55

САОПШТЕЊА

- Са седница Управног одбора Адвокатске коморе Војводине / 57

САДРЖАЈ ГЛАСНИКА ЗА 2016. ГОДИНУ / 75

Указом Председништва СФРЈ бр. 64 од 12. јула 1988,
поводом 60-годишњице излажења,
„ГЛАСНИК” Адвокатске коморе Војводине
о д л и к о в а н ј е
Орденом заслуга за народ са сребрном звездом.

CONTENTS

ARTICLES

Ivan Mandic Ph.D.	Forms of Unlaw Determined By External Elements of Law / 5
Assistant Professor Aleksandar R. Ivanovic, Branko Munizaba	Relationship between Principle <i>In Dubio Pro Reo</i> and Principle of Continuity of Evidence According to the Current Criminal Procedure Code of the Republic of Serbia / 17

DISCUSSIONS

Svetlana Djuricic Ph.D.	Criminality and Penal Policy / 37
Professor Hasiba Hrustic Ph.D.	Tax Refund to the First Residential Flat Buyer / 44

CASE LAW

Svetozar Dobrosavljev	Costs of Extra Judicial Proceedings – review of the decision / 55

NOTICES

From the meeting of Vojvodina Bar Association Board of Directors / 57

CONTENTS OF GLASNIK FOR 2016. YEAR / 75

АДВОКАТСКА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Основана 1921. у Новом Саду

ГЛАСНИК
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Покренут 1. јуна 1928.

Главни и одговорни уредници

Др Косџа Мајински (1928–1932), др Никола Николић (1933–1936), др Василије Сџанковић (1936), др Славко М. Ђурић (1937), Владимир К. Хаџи (1937–1941), Милорад Бојић (1952–1972), Сава Савић (1973–1987), Мирослав Здјелар (1987–1994), др Слободан Бељански (1994–2004), др Јанко Кубињец (2004–2016)

Уређивачки одбор

Милан Караћ

главни и одговорни уредник
адвокат у Жабљу

Зоран Коџривица, адвокат у Новом Саду, др Аџила Чоколић, адвокат у Осијеку, мр Мирјана Томић Јовановић, адвокат у Новом Саду, мр Вукица Мидоровић, адвокат у Кикинди, Александар Тодоровић, адвокат у Кикинди

Технички уредник

Јелица Недић

Адреса Уредништва
21000 Нови Сад, Змај Јовина 20/1
Телефон: 021/521-235; факс: 021/529-459
e-mail: akvojvodine@gmail.com
Рукописи се не враћају

Г Л А С Н И К

А Д В О К А Т С К Е К О М О Р Е В О Ј В О Д И Н Е

Ч А С О П И С З А П Р А В Н У Т Е О Р И Ј У И П Р А К С У

Година LXXXVIII

Нови Сад, јануар 2017.

Књига 76

Број 1.

Ч Л А Н Ц И

UDC 343.211.2

Dr Ivan Mandić
Београдска пословна школа

OBLICI NEPRAVA DETERMINISANI SPOLJAŠNJIM ELEMENTIMA PRAVA *

SAŽETAK: Savremena logika i na njoj zasnovana naučna metodologija odlučno se suprotstavljaju tzv. negativnim definicijama, odnosno određenjima koja pokazuju šta jedna pojava nije. Iako se na prvi pogled može učiniti drugačije, ovaj rad nema za cilj da istraži šta pravo nije, već da istraži i ukaže na dvostruku stvaralačku moć spoljašnjih elemenata koji ga sačinjavaju. Naime, osnovna hipoteza u istraživanju koje je radu prethodilo jeste da elementi prava, pre svega njegovi spoljašnji elementi, ne određuju samo pojam i vid prava, već i odgovarajući oblik neprava. U skladu s tim, osnovni istraživački cilj u ovom radu je eksplikacija, to jest uočavanje i objašnjenje veze koja postoji između pojedinačnih spoljašnjih elemenata prava i pojedinih pojava oblika neprava.

Ključne reči: pravo, nepravo, protivpravnost, vrednosni moment prava, pravna praznina, sankcija

UVODNE NAPOMENE

Ukoliko prihvatimo grubu, svakako i višestruko manjkavu podelu nauka na prirodne i društvene, kao jednu od najstarijih društvenih nauka izdvojicemo pravnu nauku. Uvažavajući njen impozantan istorijat, sledstveno tome i širok

---

* Rad primljen 9. 11. 2016. godine.

korpus znanja kojim raspolaže, za očekivati je da se pitanja poput „naučnosti“ pravne nauke ili njene „predmetnosti“ više i ne postavljaju. Realnost je, ipak, znatno drugačija. Štaviše, čini nam se da ne postoji nauka, kao što je to slučaj sa pravnom naukom, u kojoj postoji toliko sporova oko fundamentalnih pitanja koji samim svojim postojanjem dovode u pitanje njenu egzistenciju.

Na trenutak možda možemo i zanemariti argumente koji dovode u pitanje „naučnost“ pravne nauke. Ipak, pitanje njene predmetnosti ostaće i dalje otvoreno. Naime, kao predmet pravne nauke, načelno, određuje se pravo. I zaista, to uopšte nije sporno. Time, međutim, nije u potpunosti rešen problem predmetnosti, jer i dalje nedostaje precizno određenje pojma pravo. Upravo nemogućnost određenja pojma prava glavni je razlog zbog kojeg nije retkost da se među predstavnicima drugih društvenih, a naročito prirodnih nauka, pravo obezvređuje kao nauka.¹

U pravnom i filozofskom žargonu, ali i svakodnevnom govoru, još od Aristotela i Sokrata, preko Tome Akvinskog, Grocijusa i Makijavelija, pa do Kelzena i Radbruha, pod pojmom pravo podrazumevale su se različite pojave i fenomeni. Ipak, ukoliko pretendujemo da na neki način sumiramo postignute rezultate, uočićemo da se definicije prava kreću, mahom, u „trouglu“. Tačke tog trougla kao krajnosti čine: shvatanje prava kao skupa normi, shvatanje prava kao obrasca ponašanja i shvatanje prava kao ovlašćenja koje proizlazi iz pravne norme.²

Postoji veliki broj razloga zbog kojih postoje razlike u shvatanju pojma prava kroz istoriju, ali ništa manje i među savremenim pravnim piscima. Prvo, pravo je kao pojava deo objektivne stvarnosti, odnosno sveta oko nas. Zapravo, pravo je deo naše društvene stvarnosti. Bezbroj je različitih shvatanja o svetu oko nas, naročito o njegovoj društvenoj komponenti, stoga ne treba da čudi ni to zašto postoji toliko različitih shvatanja prava kao njegovog segmenta.

Dalje, postoji mnogo različitih vidova prava, a različiti pravni teoretičari i različite škole, činjenica je, sklone su da apriori pridaju veći ili manji značaj

---

¹ „Mali je broj pitanja o ljudskom društvu koja su ozbiljni mislioci postavljali i na njih odgovarali sa takvom upornošću, na tako različite, čudne, pa čak i paradoksalne načine kao što je pitanje: Šta je pravo? Čak i ako usmerimo svoju pažnju na pravnu teoriju u proteklih sto pedeset godina i ostavimo po strani klasičnu srednjovekovnu misao o „prirodi“ prava, zapazićemo da se stanje u ovoj nauci ne može porediti sa ostalim naukama koje su izučavane na sistematski način kao posebne akademske discipline. Pitanje Šta je pravo? nudi obimniju literaturu za razliku od pitanja Šta je hemija? ili Šta je medicina?“ Tako: Hart, H. L. A. *Pojam prava*, CID Podgorica, Podgorica, 1994, 20.

² Koristimo priliku da napomenemo da se, prema našem viđenju, najveći broj definicija nalazi, zapravo, unutar pomenutog trougla, bliže ili dalje njegovim temenima. To, u prevodu, znači da je najveći broj definicija prelaznog karaktera, u smislu da ima za cilj da na neki način uvažava argumente sve tri koncepcije i objedini ih. To, dalje, znači da se pojam prava većinski smatra višeslojnom pojavom koju nije moguće objasniti sa stanovišta samo jedne od predstavljenih koncepcija.

nekom od njih. U skladu s tim i pravo se definiše na različite načine. Međutim, u želji da se neki od vidova prava istakne, namerno ili nenamerno, zanemarijuana su i osnovna metodološka i logička pravila. Stoga ne treba da iznenadi more logički nepravilno konstruisanih definicija, negativnih, ali i pesničkih definicija kojima u nauci nema mesta. Takođe, ne treba da iznenadi ni to što se, opet usled nepoštovanja metodoloških pravila, upadalo u paradigmatičke zamke koje redovno vode jednostranosti i bespotrebnoj uplitanju ideoloških i političkih momenata.

Posebnu teškoću u definisanju prava predstavlja, pored nesporne nesavršenosti čovekovih misli i ideja, i nesavršenost jezika kao sredstva kojim se one ispoljavaju. Pravna nauka, za razliku od prirodnih i tehničkih, nije izgradila sopstveni naučni jezik.³ Preciznije, ukoliko uvažimo postojanje, iz perspektive prirodnih i tehničkih nauka, relativno mali broj pravno-tehničkih kovanica, možemo reći da pravna nauka nije u potpunosti izgradila svoj naučni jezik.

U nedostatku preciznijeg naučnog jezika koristi se narodni. Narodni jezik, međutim, odlikuje se brojnim nesavršenostima. One sa kojima se najčešće srećemo su homonimnost, sinonimnost i uloga konteksta u značenju. Kao takav, narodni jezik, između ostalog, doprinosi neopravdanom širenju pojma prava. I zaista, narodni govor za pravne smatra čitav niz društvenih pojava koje narodna instiktivna mudrost smatra pravnim u skladu sa oficijelnom upotrebom reči, pa čak i nezavisno od oficijelne upotrebe reči.⁴

Dalje, ukoliko se oslonimo na postojeća saznanja o istoriji prava, nama se čini da je svaki pokušaj da pravo svedemo na tipsku kategoriju – tipsku u smislu da za nju možemo dati univerzalnu definiciju koja pretenduje da važi mimo prostorne i vremenske opredeljenosti prava – unapred osuđen na neuspeh. Ovo iz prostog razloga što se društvo vremenom menjalo i postepeno evoluiralo. Sve promene u društvu, pogotovo one evolutivne, pratilo je pravo kao osnovni regulator društvenog ponašanja i prilagođavalo im se. Pravo, dakle, nije statično, već vrlo dinamično. To, dalje, znači da je ispravno stanovište da ne postoji pravo uopšte, kao vanvremensko i vanprostorno pravo. Postoji samo, filozofskim rečnikom rečeno, „konkretno pravo uopšte“, što dalje znači da mi možemo da definišemo samo pravo sa stanovišta naših trenutnih predstava o svetu.

---

³ Namerno se upotrebljava termin naučni jezik prava da bi se napravila pravilna distinkcija između naučnog jezika koji svaka nauka mora da poseduje, a koji se razvija iz narodnog, od ideje o pravnom jeziku kao uskostručnom i odvojenom od narodnog jezika. Još je Radomir Lukić to pravilno primetio i ukazao na problem rekavši: „Osnovna teškoća kod jezika je u tome što ovako precizan jezik može da dođe samo kao tvorevina visoko razvijene pravne nauke i tehnike, a samim tim on se mora udaljiti od običnog, svakodnevnog, narodnog jezika i postati usko stručan jezik. A ako je to i moguće kod medicine ili tehnike u užem smislu, to je teško dopustiti kod prava i pogotovu našeg prava koje treba da bude pravo narodno pravo... a ono to ne može da bude ako se začaurilo u suviše stručan jezik.“ Videti: Lukić, R., *Teorija prava*, Beograd, 1958, 211.

⁴ Podgorac. I. T., *Petražićijana-pravo i politika prava*, Pravni fakultet u Kragujevcu, Kragujevac, 1999, 40

Naše trenutne predstave o svetu ograničavajući su faktor u procesu saznanja prava, stoga valja obratiti pažnju na upotrebu pojma dinamičnost. Njega treba smatrati sinonimom za izraz razvojnost prava. Dinamičnost se, naime, može objasniti i kao svojevrsna nemogućnost prava da se odupre različitim uticajima iz spoljašnjeg sveta i ograničenosti naših predstava o istom. Dakle, dinamičnost prava, u zavisnosti od tumačenja kojem smo skloniji, može imati i negativan prizvuk. Ipak, takav vid poimanja dinamičnosti prava bio bi pogrešan. Ispravnije je, smatramo, o dinamičnosti prava misliti kao o svojevrsnoj adaptivnosti prava, odnosno pretpostaviti postojanje specifičnog mehanizma koji pravu omogućava da isprati promene u društvu za koje je, napomenimo još jednom, tesno, pa čak i neodvojivo vezano.

1. O SPOLJAŠNJIM ELEMENTIMA PRAVA

Dinamičnost prava kao njegova karakteristika najbolje se može uočiti iz perspektive elemenata prava. Naime, pod uticajem protoka vremena i novih društvenih prilika, menjali su se, kako samo pravo, tako i elementi koji ga čine. Promene koje su se dešavale išle su u najmanje tri pravca. Novi elementi su nastajali, neki su nestajali, a nekima se značenje vremenom menjalo. Promene su, dakle, bile kako kvalitativne, tako i kvantitativne.

Nažalost, činjenica je, među teoretičarima prava već dugo nema konsenzusa oko toga koji sve elementi čine moderno pravo, koja je njihova uloga i eventualno kakva hijerarhija među njima postoji. Međutim, bez obzira na to koje elemente prava prepoznajemo i kako ih klasifikujemo, nama se čini, a to je i osnovna teza u radu, da oni uvek diktiraju i određeni oblik neprava.

Ovaj rad nema za cilj prikazivanje različitih gledišta o pojmu prava, ali uvidom u do sada postojeća saznanja i kritičkom analizom istih dolazimo do zaključka o postojanju dve grupe elementa prava: spoljašnjih (formalnih) i unutrašnjih (sadržinskih) elemenata. Svi ovi elementi zajedno, ali i svaki od njih ponasob, prilikom odstupanja od vrednosti postavljenih njima, determinišu pojavne oblike neprava. Ukoliko bismo ove elemente i pojavne oblike neprava sagledali na pravi način, bili bismo korak bliže određenju pojma prava. U najmanju ruku bili bismo u prilici da sagledamo na pravi način granice pojma prava koje se, prirodno, poklapaju sa granicama iza kojih počinje nepravo.

Spoljašnji elementi prava su u fokusu ovog rada. To su, u najkraćem, oni elementi na koje kao prve nailazimo kada se bavimo pojmom prava. Oni mu, zapravo, daju konture i to je nešto što je u teoriji prava odavno uočeno. Međutim, malo se računa vodi o tome da elementi prava determinišu i nepravo, to jest njegove pojavne oblike. Kako bismo te elemente spoznali, prvo i osnovno pitanje koje moramo postaviti – zapravo sva ostala pitanja se na njega svode –

je kako se pravo manifestuje u spoljašnjem svetu. Dva su moguća odgovora na ovo pitanje.

Najpre, smatra da se pravo u spoljašnjem svetu manifestuje kao skup pravila ponašanja koje propisuje dominantni oblik društvenog organizovanja – u modernom dobu, naravno, država. Grupa teoretičara prava koja zastupa ovo shvatanje, a koje nazivamo normativistima, smatra da pravo čine norme, odnosno pravila ponašanja. U skladu s tim učenjem i pravo se određuje kao normativna nauka.

Ovo učenje ima širok dijapazon različitih varijanti koje se kreću na relaciji od prirodnopravne do pravnopozitivističke uz čitav niz prelaznih varijanti i podvarijanti. Sva ova učenja, uključujući i ona koja se nalaze na samim polovima, imaju zajedničku karakteristiku. Naime, budući da pravnu nauku smatraju normativnom a ne faktičkom, predmet interesovanja onih koji pravo na ovaj način doživljavaju, prvenstveno je stvarnost kakva bi trebala da bude. Drugim rečima, predmet je ljudsko ponašanje usmereno na stvaranje takve stvarnosti.

Ukoliko pristupimo pravu kao „projektovanoj stvarnosti“, jasno je da se svako odstupanje od zamisli izražene kroz pravnu normu ima smatrati nepravom. U ovom trenutku čini nam se da je, ako već pravo posmatramo kao instrument za projekciju i ostvarivanje željene društvene stvarnosti, nepravo moguće naći u tri oblika – kao protivpravnost, zatim kao negiranje vrednosnog momenta prava i kao pravnu prazninu.

Međutim, ukoliko pravo posmatramo iz perspektive njegovih spoljašnjih elemenata, shvatanje prava kao skupa normi, iako danas vladajuće, nije jedino. Naime, postoji nemala grupa teoretičara koja pravo, uz više nego solidnu argumentaciju tog stava, ne posmatra kao skup normi, već kao stvarno ljudsko ponašanje. Ovu grupu teoretičara nazivamo, pomalo žargonski, fakticistima. Osnova njihovog učenja je da za pojam prava nije bitno postojanje određениh normi koje određuju kakvo ljudsko ponašanje treba da bude. Po njihovom mišljenju jedino je bitno kako se ljudi zaista ponašaju u svakodnevnom životu. Prema njima, sledstveno tome, pravo je, ne normativna, već faktička nauka koja ima za cilj da prouči stvarno ljudsko ponašanje i normira ga. Proizlazi dalje, društveno ponašanje je sredstvo za projektovanje prava.

Jasno je, ključna razlika između ova dva shvatanja je u tome što se kod normativističkog shvatanja prava norma pretpostavlja ljudskom ponašanju i determiniše ga. Kod fakticističkog učenja o pravu, ponašanje ljudi se pretpostavlja normi i determiniše je. Uz ovu opštu, naravno, postoji više pojedinačnih razlika koje bismo mogli istaći, ipak to nije cilj ovog rada. Cilj je, kako smo i naglasili, da se prepoznaju osnovni elementi prava prema dominantnim teorijama i ispita se da li i na koji način oni determinišu nepravo. Svakako, fakticistički određen pojam prava za svoj glavni spoljašnji element ima ne normu, već ljudsko ponašanje, stoga se nepravo manifestuje kao pravni poredak koji ne uvažava društvenu stvarnost.

Najzad, među spoljašnjim elementima prava, ukoliko se opredelimo kao fakticisti, a naročito ukoliko se opredelimo kao normativisti, ne možemo a da ne uvažimo i prateći spoljašnji element – sankciju. Bez obzira kako doživljavali pravo, kao skup normi ili kao ponašanje ljudi, nesporno je da pravo mora biti obogaćeno komplementarnim i odgovarajućim sistemom sankcija. Sankcija se može odrediti kao sekundarna ili alternativna dispozicija ili, najbolje, kao prinudna mera koju nadležni državni organ primenjuje nad prekršiocem dispozicije. Ipak, za potrebe ovog rada smatramo da je o sankciji pravilnije misliti kao o pravilu ponašanja predviđenom za slučaj da je dispozicija prekršena. Ovo iz razloga što je određenje sankcije kao prinude državnog organa previše usko i određuje sankciju kao fakt, a ne kao deo pravne norme. Naime, da bismo govorili o sankciji dovoljno je da sankcija postoji kao deo norme, da bude predviđena ustavom, zakonom ili kakvim drugim aktom, a manje je bitno da li se ona zaista primenjuje u društvu.

Interesantno je da i sankcija, iako normativnost ovog elementa nije nesporna, takođe determiniše oblike neprava. Ukoliko posmatramo pravo sa stanovišta sankcije kao njegovog spoljašnjeg elementa, nepravo se javlja kao pravni život koji počiva isključivo na fizičkoj prinudi i strahu od primene sankcije.

2. NORMATIVISTIČKO SHVATANJE PRAVA I OBLICI NEPRAVA

2.1. Protivpravnost kao oblik neprava

Ukoliko nam je učenje koje pravo uzima za skup pravila bliže, to jest ukoliko pravo posmatramo kao projektovanu stvarnost, oblik neprava koji je, iako ne jedini, svakako najmarkantniji, jeste protivpravnost. U različitim granama prava, zbog specifičnosti samog skupa pravila koji posmatramo, protivpravnost uvek ima svojih osobenosti. To je u teoriji prava, naročito građanskog, pravilno primećeno.⁵ Ipak, smatramo, moguće je odrediti i opšti pojam protivpravnosti koji bi bio neka vrsta rodnog pojma za različite oblike protivpravnosti. Ovaj oblik protivpravnosti je ujedno i neposredni predmet našeg interesovanja zato što je neposredno diktiran jednim od spoljašnjih elemenata prava.

Naime, ukoliko pravo posmatramo kao skup normi koji oblikuje ponašanje subjekata, pravnost kao glavna determinanta pravnih pravila⁶ može se poimati jedino kao faktička usklađenost ponašanja u skladu sa zahtevom prav-

---

⁵ Videti: Radulović, S., *Činjenice odlučujuće za isključenje protivpravnosti pri medicinskoj intervenciji i njihov međusobni odnos*, doktorska disertacija, Pravni fakultet u Prištini, Kosovska Mitrovica, 2016, 37 i dalje.

⁶ Na sličan način o pravnosti: Karbonije, Ž., *Pravna sociologija*, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci, Novi Sad, Titograd, 141.

nog poretka iskazanog kroz dispoziciju pravne norme. Proizlazi odatle, protivpravnost predstavlja suprotnu situaciju. Ona predstavlja neusklađenost između pravnog i faktičkog, tačnije faktičkog sa pravnim. Zapravo, protivpravnost se svodi na odstupanje od zahteva izraženog u dispoziciji pravne norme. To je ponašanje subjekta koje ne odgovara ideji tvorca norme i stvarnosti projektovanoj kroz pravnu normu.⁷

Dakle, ukoliko smo skloniji da pravo posmatramo kao skup pravila i kao projektovanu stvarnost, a ne kao faktičko ponašanje pravnih subjekata nezavisno od pravnih normi, proizlazi da je faktičko stanje podređeno pravnoj normi. Ta podređenost proizlazi iz monopola nad sredstvima fizičke prinude kojima će pravni poredak obezbediti da faktičko ponašanje subjekata prava ne protivreči dispoziciji pravne norme. Proizlazi odatle da je pravna norma glavni spoljašnji element prava koja kao takva diktira i protivpravnost kao potpuno logičan oblik neprava. Dakle, protivpravnost kao oblik neprava determinisana je pravnom normom kao spoljašnjim elementom prava.

2.2. Negiranje vrednosnog momenta prava kao oblik neprava

Već smo pomenuli to da normativistički vid poimanja prava u prvi plan stavlja pravnu normu. Naglasili smo, međutim, i to da se normativistički vid poimanja prava ne javlja samo u svojoj pravnopozitivističkoj, već i u prirodno-pravnoj varijanti. Prirodnopravna varijanta učenja, kao normativistička, u prvi plan, takođe, stavlja pravnu normu, no poimanje pravne norme je bitno drugačije u odnosu na pozitivističko. Naime, pravnopozitivističko shvatanje prava pravnim normama smatra samo i isključivo ona pravila koja je država kreirala. Ukratko, pravo je prost zbir formalnih izvora prava stvorenih u procesu vršenja, najpre zakonodavne, ali svakako i sudske, pa i upravne vlasti.

Prirodnopravno učenje, sa druge strane, ne negira niti obezvređuje norme koje jestvorila država. Ipak, pravnim smatra samo ona pravila koja su prostorno i vremenski nepromenljiva, to jest univerzalna. Pritom, to posebno moramo naglasiti, njihova univerzalnost proizlazi iz činjenice da pravno pravilo pretenduje da zaštiti neke najvažnije društvene vrednosti. Samo ona pravila koja uva-

---

⁷ Ovakav način dolaska do određenja pojma protivpravnosti, mislimo na put koji podrazumeva prethodno određenje pravnosti, a onda određenje antagonističkog pojma, nije jedini. U teoriji prava praktikovani su i drugi metodi radi saznavanja ovog pojma, ipak mišljenja smo da je ovo logički najispravniji put. Na sličan način određenju protivpravnosti pristupaju i: Olšar, E., *Studie o protivpravnosti (se zvlastnim zretelem k pravu trestnimu)*, Prage, 1940, 8 i dalje; Radišić, J., *Protivpravnost kao uslov građanske odgovornosti*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, Beograd, 1998, 547 i dalje; Radulović, S., *nav. delo*, 35 i dalje; Sibinović, Đ., *Protivpravnost – odlika krivičnog i građanskog vida neprava*, Pravni fakultet „Union“ i štamparija „Zagorac“, Beograd, 2006, 11 i dalje.

žavaju i štite najvažnije vrednosti čine pravo. Takvo pravo, samim tim što je izričito orijentisano ka vrednosti, prestaje da bude prosto pravilo i pretvara se i samo u vrednost.

Učenje o postojanju univerzalnog prirodnog prava, kao prostorno i vremenski neogrančenog, danas je u najvećoj meri, ako ne i u potpunosti, prevaziđeno. Ipak, uz insistiranje na „sveopštoj metamorfozi“ prava⁸, moderan pravnik zna da pravo nije prost zbir formalnih izvora prava⁹ kako to pozitivisti tvrde. I zaista, pravo nije samo kreacija čoveka, već i specifična manifestacija njegovog duha. Kao takvo, ono nužno mora uvažiti osnovne vrednosti, jer su one razlog samog njegovog postojanja. U suprotnom, pravo koje ne uvažava najznačajnije vrednosti, bilo bi čist formalnopravni vid egzistencije pravne norme¹⁰, koji nema realne šanse da bude ostvaren, budući da nije u stanju da vlastitom snagom obrazloži važenje normi¹¹.

Iako nikada do kraja nije razjašnjeno koje sve vrednosti pravna norma mora da uvaži da bi se smatrala pravom, gotovo da nije sporno da pravni pozitivizam u svojoj isključivosti mora biti pretočen u pravo koje je za svoju osnovu prihvatilo vrednost.¹² Kada pravo poimamo na ovaj način, jasno je da ono ne može biti negirano na isti način kao i pravo koje se poima samo kao pravna norma koju je stvorila država.

Preciznije, normativističko učenje stavlja u prvi plan normu kao spoljašnji element prava. Ukoliko norma preuzima na sebe vrednosni sadržaj, ona i sama, kako rekosmo, postaje vrednost. Dakle, ukoliko je norma postala vrednost, onda je vrednost glavni spoljašnji element prava. Proizlazi dalje, ukoliko prihvatimo početnu hipotezu da elementi prava diktiraju oblike neprava, nepravo se može javiti samo kao negiranje vrednosnog sadržaja norme.

Zapravo, nepravo se tada može javiti u dva oblika, a o kom je obliku reč zavisi od toga da li je pravo zaista preuzelo na sebe vrednosni sadržaj ili, kako se kaže, tavori u svojoj „pravno pozitivističkoj učmalosti“.¹³ Ukoliko pravo prepoznaje, uvažava i štiti najvažnije vrednosti, nepravo se, slično kao kod pravno pozitivističkog učenja, javlja u vidu ponašanja ili posledice ponašanja koje je zabranjeno pravnom normom. Međutim, ukoliko pravo nije prihvatilo vrednost i njen sadržaj, onda norme koje državna vlast kreira i njihov sadržaj predstavljaju nepravo.¹⁴

---

⁸ Videti: Trajković, M., *Vrednosna metamorfoza prava*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu, br. 63, Niš, 2012, 207 i dalje.

⁹ Karbonije, Ž., *nav. delo*, 128–129.

¹⁰ Tako: Trajković, M., *Pravo u svetu vrednosti*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu, br. 1, Novi Sad, 2012, 384 i dalje.

¹¹ O tome: Radbruh, G., *Pravni i drugi aforizmi*, Dosije, Beograd, 2007, 18.

¹² Trajković, M.: *Vrednosna metamorfoza prava*, 208.

¹³ Tako: Trajković, M., *nav. delo*, 211–212.

¹⁴ Na sličan način: Radulović, S., *nav. delo*, 45.

2.3. Pravna praznina kao oblik neprava

Pojam prava može se poimati na više različitih načina, ipak nama se čini da je normativističko shvatanje ipak ispravnije. Pravo je zaista najispravnije poimati kao skup normi kojima država reguliše one društvene odnose koji se svojim značajem izdvajaju. Odnosi koji nisu od posebnog značaja iz perspektive pravnog poretka, ostaju po strani, to jest nisu predmet pravne regulacije. Ovi društveni odnosi odvijaju se spontano i po nepravim mehanizmima.

Ova grupa društvenih odnosa, budući da zakonodavac nije imao pravni interes za njihovo uređenje, nije od posebnog značaja, kako za naš rad, tako ni za pravna istraživanja uopšte. Daleko veći značaj, sa druge strane, imaju one situacije u kojima tvorac normi nije prepoznao stvarno postojanje društvenog interesa za pravnu regulaciju određenog društvenog odnosa. Kada je jedan društveni odnos trebalo da bude regulisan pravom, odnosno onda kada se jedan društveni odnos smatra pravnim nezavisno od (ne)postojanja pravne norme koja ga uređuje, dolazimo do fenomena koji je poznat pod nazivom pravna praznina.

U teoriji prava nikada do kraja nije razjašnjeno šta to razlikuje pravne praznine od tzv. pravno praznog prostora, odnosno koji su odnosi morali biti regulisani pravom, a koji to opravdano nisu. Pitanje se, zapravo, svodi na to da li pravne praznine mogu uopšte da postoje, naročito iz ugla savremenog normativističkog koncepta koji pravo vidi kao jedinstvo opštih i individualnih normi, odnosno kao rezultat dalekovidosti zakonodavca i kreativnosti sudije.

Tačno je da pravo teži potpunoj regulaciji društvenih odnosa koji se svojim značajem izdvajaju, no zbog njihove složenosti i dinamičnosti to nije moguće uvek postići. Kao rezultat toga određeni, objektivno značajniji društveni odnosi bivaju neregulisani ili nepotpuno regulisani. Drugim rečima, danas se smatra da pravne praznine ipak mogu da postoje i da su one neizbežan pratilac prava.¹⁵

U novijoj teoriji prava smatra se da se pravne praznine mogu smatrati pojavnim oblikom neprava.¹⁶ Ovo je mišljenje koje, iako nije nesporno, smatramo za ispravno uz dodatak da je ovo ipak potpuno benigni oblik negacije prava i to iz razloga što se jednostavnim potezima oslonjenim na različite metode tumačenja, krajnje bezbolno, kao nepoželjan da eliminisati iz pravnog poretka. Dakle, ukoliko pravo posmatramo kao skup pravila, odsustvo pravne norme koja bi jedan odnos regulisala i pored nespornog značaja normiranja tog odnosa za pravni poredak, predstavlja negaciju prava. Jednostavnije, pravna norma kao spoljašnji element prava, odnosno njeno odsustvo, determiniše i pravnu prazninu kao pojavni oblik neprava.

---

¹⁵ Isto: Harašić, Ž., *Dometi sistematskog tumačenja u pravu*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, br. 2, Split, 2009, 329.

¹⁶ Tako: Radulović, S., *nav. delo*, 44.

3. FAKTICISTIČKO SHVATANJE PRAVA I OBLICI NEPRAVA

Značajna grupa teoretičara smatra da pravo čine norme, odnosno pravila ponašanja i pravo određuje kao normativnu nauku. Ipak, normativističko viđenje prava nije jedino moguće viđenje. Nemala grupa pravnih teoretičara pravo određuje kao stvarno ljudsko ponašanje. Prema ovoj grupi teoretičara suštinski nije bitno da li se ponašanje ljudi podudara sa bilo kojim normama, pa čak i onim koje država stvara. Prema njima, jedino što je zaista bitno jeste to kako se ljudi u svakodnevnom životu zaista i ponašaju. Svakodnevno ljudsko ponašanje je determinanta prava i shodno tome njegov najznačajniji spoljašnji element.

Iako je ovakav vid poimanja prava, pretežno zbog pogodnosti koncepcije da bude zloupotrebljena, u najvećoj meri prevaziđen, neophodno je razmotriti da li i na koji način ljudsko ponašanje kao spoljašnji element prava determiniše nepravo. Naime, eventualnim prihvatanjem fakticističke koncepcije prava, prihvatamo i ideju o tome da je norma, ma od koga stvorena, podređena ljudskom ponašanju. Norme moraju biti usklađene sa svakodnevnom, uobičajenim ponašanjem ljudi ukoliko pretenduju na to da se smatraju pravom. Ukoliko jedna norma ne zadovoljava ovaj kriterijum, ona iz fakticističkog ugla prestaje da bude pravo i pretvara se u njegovu negaciju. Dakle, faktičko ponašanje ljudi kao spoljašnji element prava na osoben način determiniše šta je pravo, ali i šta se smatra nepravom, odnosno nepravo se javlja u drugačijoj formi i osobenom obliku prelaskom sa normativističkog na fakticističko učenje.

4. SANKCIJA I NJEN UTICAJ NA OBLIKOVANJE NEPRAVA

Razlikovanje prava od neprava, sa laičkog stanovišta, načelno je vrlo jednostavno i počiva na razlikovanju dispozicije od sankcije. Tako, ponašanje u skladu sa dispozicijom smatra se pravom, dok se primena sankcije već dovodi u vezu s nepravom. Takvo poimanje, zapravo, samo je pojednostavljena i samim tim vrlo neprecizna slika pravnog života.

Naime, u kontekstu odnosa neprava i protivpravnosti, Hans Kelzen je upozoravao na to da protivpravnost ne mora nužno značiti i negaciju prava, te da ona ne dovodi u pitanje njegovu egzistenciju, uz objašnjenje da je i protivpravno ponašanje podjednako predviđeno pravom kao i ponašanje u skladu s pravom.¹⁷ U istom maniru možemo posmatrati i odnos sankcije sa dispozicijom.

Dispozicija predstavlja primarno pravilo ponašanja. Za slučaj da se neko ogлуši o pravilo ponašanja predviđeno dispozicijom, sankcijom je predviđeno

---

¹⁷ Tako: Kelzen, H., *Opšta teorija prava i države*, Arhiv za pravne i društvene nauke, Beograd, 1951, 64 i dalje.

novo, supsidijarno pravilo ponašanja. Dakle, i to što se neko ponaša u skladu sa pravilom ponašanja predviđenog u sankciji, dobrovoljno ili pod prinudom, ne znači da se on ponaša protivno pravu. Objašnjenje je isto kao i za odnos protivpravnosti i neprava. I pravilo ponašanja predviđeno sankcijom i ponašanje prema tom pravilu podjednako su pravo, kao i pravilo ponašanja predviđeno dispozicijom i s njim usklađeno ponašanje subjekata.

Iz ovoga kao da proizlazi da sankcija, takođe kao spoljašnji element prava, ne determiniše nepravo. Ipak, posmatrajući stanovišta novije pravne misli dolazimo do drugačijeg zaključka.

Postavljeno je pitanje u novijoj teoriji prava, uz oslonac na slično pitanje koje je Sveti Avgustin postavio, da li se za pravo može reći da je veliko razbojništvo, ako život i primena normi od kojih je sačinjeno počiva isključivo na fizičkoj prinudi, to jest na strahu od sankcije.¹⁸ Uz pitanje je ponuđen i odgovor. Smatra se da, ako se subjekti potčinjeni jednom pravnom poretku ponašaju u skladu sa pravnim normama (*misli se na dispoziciju pravne norme* – primedba I. M.) ne zato što veruju u pravičnost i ispravnost tih pravnih normi, već iz straha od moguće represije, takvo pravo prestaje da bude pravo i pretvara se u svoju suprotnost – u nepravo.¹⁹

Dakle, iako to nije bio neposredni cilj istraživanja, postavljanjem pomenutog pitanja, a naročito odgovorom na njega, dat je značajan doprinos teoriji prava. Naime, ukoliko se subjekti prava ponašaju u skladu sa pravilom ponašanja postavljenim u dispoziciji pravne norme, ne zato što iskreno veruju u ispravnost takvog pravila, već samo i isključivo u strahu od prinudne primene pravila predviđenog sankcijom, dispozicija pravna norme, pa i čitava norma prestaju da budu pravo. One su, zapravo, nepravo, što dalje znači da i sankcija kao spoljašnji element prava, takođe determiniše, makar strogo teoretski posmatrano, odgovarajući oblik neprava.

UMESTO ZAKLJUČKA

U stručnim časopisima, televizijskim i radio emisijama, a naročito novinskim člancima govori se o krizi demokratije, krizi pojedinih država, krizi porodice, krizi nauke, pa čak i o svetskoj krizi. Stoga, teško da može da iznenadi činjenica da se u poslednje vreme govori i o svojevrsnoj krizi prava. Mi smo skloni da izraz „kriza prava“ posmatramo u kontekstu fenomena globalizacije.

Bez obzira na razloge zbog kojih se govori o krizi prava, činjenica je da ona, ukoliko zaista postoji, dovodi u pitanje identitet, pa i opstanak prava kao

---

¹⁸ Pitanje postavio: Radulović, S., *nav. delo*, 47.

¹⁹ Videti: Radulović, S., *nav. delo*, 47.

osnovnog regulatora društvenog ponašanja. Kako bi se predupredile negativne posledice krize, na svima koji se bave pravom, čini nam se naročito onima koji se bave pravom na višem nivou apstrakcije, jeste da ponude odgovore na ona suštinska pitanja poput predmetnosti i naučnosti prava.

Ovaj rad ima za neposredni cilj da dovede u vezu spoljašnje elemente prava, bez obzira kako pravo posmatrali, sa pojavnim oblicima neprava. Ukazivanjem na ovu vezu, posredno doprinosimo i prepoznavanju granica pojma prava, pa samim tim i rešavanju pitanja pojma prava i predmetnosti i naučnosti pravne nauke. Suštinski, ovaj rad predstavlja mali doprinos u tom smislu, ali nadamo se da će biti značajna pokretačka snaga u smislu da će inicirati niz novih radova i istraživanja koja će korak dublje zaći u problematiku i rasvetliti i druge nedoumice koje oko pojma pravo postoje.

FORMS OF UNLAW DETERMINED BY EXTERNAL ELEMENTS OF LAW

Ivan Mandić, Ph.D.,
Belgrade Business School

S u m m a r y

Modern logic supporting scientific methodology decisively stands against so called negative definitions which tend to explain what a phenomenon is not. At first sight it may look different, but the present article does not examine what is not the Law, but to explore and present double creative power of external elements of Law. Specifically, main hypothesis of the scientific research that preceded this article was that elements of Law, mainly its external elements, determine not only the concept and form of Law, but also forms of Unlaw Accordingly, main scientific goal in this paper is the explication, namely both identifying and explaining relations between individual external elements of Law and certain forms of Unlaw.

Keywords: Law, Unlaw, Unlawfulness, Values of Law, Legal gap, Sanction

Доц. др Александар Р. Ивановић,
професор Департмана за правне науке
Интернационалног универзитета у Новом Пазару

Бранко Мунижаба,
адвокат у Новом Саду

ОДНОС ПРИНЦИПА *IN DUBIO PRO REO* И КОНТИНУИТЕТА ДОКАЗА ПРЕМА ОДРЕДБАМА АКТУЕЛНОГ ЗАКОНИКА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ^{2*}

САЖЕТАК: Аутори у раду разматрају и анализирају принцип *in dubio pro reo* као један од темељних начела кривичног процесног права у складу с актуелном правном регулативом кривично процесног законодавства Републике Србије. С тим у вези аутори најпре указују на појаву овог принципа у правној теорији, као и на његове суштинске елементе, а затим доводе у везу овај принцип са начином и законитошћу прибављања доказа као и квалитета тако прибављених доказа већ у фази истраге. Посебну пажњу аутори посвећују непостојању процесне могућности издвајања из списка, записника о радњама у истрази у вези са чињеницама које нису добиле карактер доказа јер су остале у сумњи, из разлога што нису прибављене на начин и у складу са законом и правилима струке, а самим тим и не поседују квалитет доказа који је потребан за подизање оптужнице.

Кључне речи: *in dubio pro reo*, презумпција невиности, докази, доказивање, континуитет доказа

---

* Рад примљен 3. 2. 2017. године.

1. УВОД

Принцип *in dubio pro reo* у најпростијем смислу речено значи да у кривичном поступку окривљени ужива користи због постојања сумње у одлучне чињенице чије се постојање утврђује на његову штету (*benefit of the doubt*). Пре него што се упустимо у разматрање овог принципа у кривичнопроцесном законодавству Републике Србије, најпре ћемо указати на историјски развој овог принципа у оквиру правне мисли, као и на његове кључне елементе. Наиме, ради се о принципу европско континенталног права које своје корене налази још у римском праву. Наиме, још у тринаестом веку Албертус Гандинус (Albertus Gandinus) је говорио да: „Када постоји сумња и докази су неизвесни (*in talibus dubiis et incertis probationibus*) боље је оставити недело злочинца некажњеним него осуди невиног, јер у случају сумње (*in dubiis*) боља је блажа казна него оштрија.” *In dubio pro reo*, је заправо правило моралне теологије које говори о томе како суд треба се понаша када се нађе у сумњи „*in dubiis*“. Суштину овог принципа на сликовит начин најбоље одражава стандардно континентално јуристичко писање раног модерног доба које каже да је *in dubio pro reo* друга страна кривично процесног „новчића” који захтева доказе „јасније него подневно сунце” пре слања лица у крваву казну. Први који је употребио израз „*in dubio pro reo*” у петнаестом веку је Егидус Босиус (Aegidius Bossius) који је у смислу моралне теологије говорио следеће: „Пре свега, треба да знате да судија не сме да буде брз у изрицању казне, већ мора пажљиво да размотри све (Греша у журби, кај се у слободно време) ... он мора да прати одговарајуће процедуре, и да покуша да одреди истину, и да суди само након што је све то учинио ... судија мора да буде доведен да казни само у тузи ... ако судија глорификује у смрти човека, као што то не мали број ради у нашем добу, он је убица.” Ово начело представља једну од погодности која се признаје окривљеном како би се поправила његова позиција у поступку. Скуп тих погодности означава се као *favor defensionis* (предност одбране), док се принцип *in dubi pro reo*, као једна од тих погодности означава као сумња у корист окривљеног (*giving the defendant the benefit of the doubt*). Принцип *in dubio pro reo* је један од темељних принципа кривично процесног права, који је у Републици Србији нажалост неправедно запостављен како у теорији, тачније у уџбеничкој литератури која обрађује тематику кривично процесног права, тако и у пракси судова.

Принцип *in dubio pro reo* је у кривично процесном законодавству Републике Србије нормиран чл. 16. ст. 5. ЗКП-а, у коме је прописано да сумњу у погледу чињеница од којих зависи вођење кривичног поступка, постојање обележја кривичног дела или примена неке друге одредбе кри-

вичног закона, суд ће у пресуди, или решењу које одговара пресуди, решити у корист окривљеног.

Анализом наведене одредбе ЗКП-а можемо закључити да принцип *in dubio pro reo* представља један од темељних начела кривичног процесног права Републике Србије који обавезује суд да, уколико није у могућности да са извесношћу утврди да одређена одлучна, односно процесноправна или материјалноправно релевантна чињеница постоји, поступа у односу на њено постојање или непостојање у корист окривљеног. Ради се, дакле, о принципу који се тиче сумње у корист окривљеног, према коме у случају сумње по питању постојања или непостојања неке процеснорелевантне или материјалнорелевантне чињенице треба у пресуди или решењу које одговара пресуди одлучити у корист окривљеног.

2. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРИНЦИПА *IN DUBIO PRO REO* У КРИВИЧНОМ ЗАКОНОДАВСТВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Да бисмо боље разумели значење законске одредбе којом се регулише питање примене принципа *in dubio pro reo* неопходно је најпре указати на значење свих конститутивних елемената који чине обележје овог принципа у кривично процесном праву Републике Србије. Одредба која се тиче примене принципа *in dubio pro reo* састављена је од два дела. Првог, у коме је прописан услов који је неопходан за примену овог принципа, а тај услов се огледа у постојању сумње у погледу чињеница од којих зависи вођење кривичног поступка (процесноправно релевантне чињенице), постојање обележја кривичног дела или примена неке друге одредбе Кривичног законика (материјалноправно релевантне чињенице), и другог дела који се односи на обавезу суда да у случају постојања напред наведеног услова суд у пресуди или решењу сличном пресуди реши у корист окривљеног. Стога ћемо, у наредном делу рада, изложити значење свих конститутивних елемената који чине обележје овог принципа у кривично процесном праву Републике Србије кроз призму услова чије је испуњење неопходно за примену овог принципа, као и кроз призму законске обавезе примењивања овог принципа у случају испуњења неопходних услова.

С обзиром да је неопходан услов за примену овог принципа постојање сумње у погледу чињеница од којих зависи вођење кривичног поступка, постојање обележја кривичног дела или примена неке друге одредбе Кривичног законика, то је најпре неопходно указати на то шта се подразумева под сумњом, као и шта се подразумева под чињеницама од којих зависи вођење кривичног поступка, постојање обележја кривичног дела,

односно под чињеницама од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног закона.

Сумња представља посебно стање људског духа које се огледа у неуверености поводом питања постојања или непостојања неке чињенице, у овом случају процеснорелевантне или материјалнорелевантне чињенице. Поставља се питање који степен сумње је непоходан да би се могло применити правило *in dubio pro reo*. Наиме, решавање сумње или доношење наведене врсте одлука у корист окривљеног неопходно је увек када не постоји увереност у извесност чињеница које иду на штету окривљеног. Сходно томе, у теорији постоји схватање које каже да степен сумње у овом случају не треба ни одређивати и да он може бити било ког нивоа. Тако, нпр. према Грубиши, све оно што по интензитету вероватности стоји ниже од извесности, практично није могуће даље степеновати: постоји или уверење или сумња, трећег нема. С друге стране, постоји и другачије виђење овог питања. Наиме, према другачијем схватању, да би суд могао применити правило *in dubio pro reo* мора остати у сумњи у погледу постојања, односно непостојања неке процеснорелевантне или материјалнорелевантне чињенице најмање на нивоу основане сумње. Напоследку, ту је и треће мишљење које каже да је за примену принципа *in dubio pro reo* потребно да су аргументи за постојање неке чињенице подједнаки аргументима против њеног постојања. У решавању овог питања треба поћи од чл. 16. ст. 4. ЗКП-а, који каже да пресуду, или решење које одговара пресуди, суд може засновати само на чињеницама у чију је извесност уверен. Одредбом чл. 2. ст. 1. т. 20. ЗКП-а, прописано је да је извесност закључак о несумњивом постојању или непостојању чињеница који је заснован на објективним мерилима расуђивања. Дакле, на основу наведеног можемо закључити да је непоходна она сумња која доводи у питање извесност, односно увереност у несумњиво постојање чињеница које иду на штету окривљеног, што у принципу одговара ситуацији када су аргументи који говоре у прилог постојању неке процеснорелевантне или материјалнорелевантне чињенице на нивоу испод степена извесности, при чему увереност у извесност чињеница треба разумети као садржај свести у коме се о предмету сазнања искључује разумна сумња.

Чињеница се у смислу кривично процесног права одређује као појава у стварности, у којој се састоје услови примене кривичноматеријалног права за примену кривичне санкције у конкретном случају и услови процесног права за вођење кривичног поступка и вршење процесних радњи.

Чињенице од којих зависи вођење кривичног поступка (процеснорелевантне чињенице) представљају све оне чињенице на које се непосредно надовезује примена какве норме кривичног процесног права. Ту се пре свега мисли на чињенице које се тичу тзв. процесноправних претпоставки

чије постојање је неопходно за покретање и вођење поступка, а чије непостојање повлачи обуставу поступка. Ради се дакле о процесноправним чињеницама које се односе на главну ствар, као што су на пример постојање *res iudicata* као основ да се, у складу са чл. 352. ст. 1. т. 2. ЗКП-а, обустави кривични поступак, или сагласно чл. 422. т. 2. ЗКП-а, оптужба одбије.

Чињенице које представљају обележје кривичног дела су оне материјалноправно релевантне чињенице које се односе на основне елементе бића конкретног кривичног дела и садржане су у чињеничном опису оптужнице, док су *чињенице од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног законика* оне материјалноправно релевантне чињенице које се тичу основа и услова кривичне одговорности учиниоца, као и оне чињенице на које кривично материјално право надовезује примену кривичне санкције и друге последице и оне су садржане у образложењу пресуде или решења које одговара пресуди.

У кривичном поступку у погледу таквих одлучних (процесноправних и материјалноправно релевантних) чињеница може настати сумња да ли оне постоје или не постоје. Таква сумња се у кривичном поступку отклања на следећи начин: ако се ради о чињеницама које иду на штету окривљеног, оне морају бити утврђене са потпуном сигурношћу, а ако се ради о чињеницама које иду у прилог окривљеног довољно је да су оне само вероватне.

Супротно од наведеног, а према принципу *in dubio pro reo*, у ситуацији када суд није у могућности или не успе да отклони сумњу у погледу постојања или непостојања таквих чињеница, на напред наведени начин, односно када се остане у сумњи, у погледу питања да ли одређена правно релевантна чињеница која иде на штету окривљеног постоји или не, мора се узети да она није доказана и, обратно, у случају сумње у погледу правно релевантне чињенице која окривљеном иде у корист, а не може се са извесношћу утврдити, мора се узети да је утврђена. *Овим правилом се узима као доказано оно што није доказано.*

Други део законске одредбе којом се регулише примена принципа *in dubio pro reo* се односи на обавезу суда да у случају постојања сумње у погледу процесноправних, односно материјалноправно релевантних чињеница суд у пресуди или решењу сличном пресуди реши, односно одлучи у корист окривљеног. Анализа овог дела законске одредбе којом се прописује обавезност примене принципа *in dubio pro reo*, захтева најпре указивање на то шта се подразумева под пресудом, као и шта се подразумева под решењем које одговара пресуди.

Пресуда је судска одлука којом се, по правилу, решавају кривично-правна и кривично процесна питања о једној кривичној ствари. Пресуда

је најважнија судска одлука коју може донети само кривични суд. Сходно томе, пресуда мора бити заснована на правно релевантним чињеницама које су утврђене доказима и то до највећег степена извесности, тј. до истинитости сазнања о њиховом постојању или непостојању. Наиме, као што је то већ истакнуто у чл. 16. ст. 4. ЗКП-а, прописано је да пресуду, или решење које одговара пресуди, суд може заснивати само на чињеницама у чију је извесност уверен. Увереност и извесност чињеница би требало разумети као садржај свести у ком се о предмету сазнања искључује разумна сумња („изван разумне сумње“). У кривичном поступку могу се јавити три врсте пресуда: пресуда којом се оптужба одбија (тзв. одбијајућа пресуда), пресуда којом се оптужени ослобађа (тзв. ослобађајућа пресуда) и пресуда којом се оптужени оглашава кривим (тзв. осуђујућа пресуда).

Решења која одговарају пресуди, као врста судске одлуке, обухватају она решења суда која се односе на саму кривичну ствар, тј. решења којима суд у кривичном поступку решава и кривично правна и кривично процесна питања. У ову групу решења спада решење о обустави кривичног поступка које доноси веће позивних судија у поступку контроле оптужнице (чл. 338. ст. 1. ЗКП-а). Затим, у ову групу спада и решење о обустави поступка које доноси председник већа по одржаном припремном рочишту (чл. 352. ст. 1. ЗКП-а). Такође, у ову групу решења спада и решење којим се оптуженом, који је у време извршења кривичног дела био неурачунљив, изриче мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, односно обавезног психијатријског лечења на слободи (чл. 526. ст. 4. ЗКП-а). Поред наведеног у ову групу решења спадају и решења којима се изручу све кривичне санкције према малолетницима, изузев казне малолетничког затвора.

Дакле, постојање сумње поводом чињеница од којих зависи вођење кривичног поступка, чињеница које чине обележје кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног законика, повлачи за собом обавезу суда да у пресуди, односно решењу које одговара пресуди, одлучи у корист окривљеног тако што ће узети да су оне процесноправне или материјалноправно релевантне чињенице које иду на штету окривљеног, а које су остале у сумњи, недоказане, и обратно, да су оне правно релевантне чињенице које иду у корист окривљеног, а које су остале у сумњи, односно нису са извесношћу утврђене, узети као да су утврђене, односно доказане. Утрађивањем овог принципа у основе кривичног поступка има за последицу пре свега осигурање поштовања начела претпоставке невиности и права на правично суђење.

3. ДИЛЕМЕ ПОВОДОМ ПРИМЕНЕ ПРИНЦИПА *IN DUBIO PRO REO* У КРИВИЧНО ПРОЦЕСНОМ ПРАВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

На основу свега наведеног закључујемо да на први поглед изгледа као да је све потпуно јасно у вези са питањем значења законске одредбе која се тиче примене принципа *in dubio pro reo* у кривично процесном праву Републике Србије. Међутим, у пракси се јављају озбиљне потешкоће у примени овог принципа. Наиме, услед недоречености законодавца у смислу практичне примене овог принципа, односно недовољне објашњености и прецизности нормирања, јављају се одређене недоумице у вези са применом принципа *in dubio pro reo*. Те недоумице се огледају у одређеним питањима: када се овај принцип може применити, које су материјалне и процесне претпоставке за његову примену, као и када се сматра да оне постоје.

Дакле, прво питање се огледа у дилеми да ли се овај принцип може применити само по окончању главног претреса или је његова примена могућа и пре тога, док се друго питање односи на материјалне и процесне претпоставке за његову примену, тј. у којим ситуацијама ће се сматрати да постоји сумња у погледу чињеница од којих зависи вођење кривичног поступка, чињеница које чине обележје кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног законика.

Што се тиче првог питања у теорији кривичног процесног права имамо две врсте схватања: уже (рестриктивно) и шире (екстензивно). Према рестриктивном схватању овај принцип се искључиво може применити по окончању главног претреса, односно у последњој фази главног поступка, тј. у фази доношења пресуде, док се према ширем, односно екстензивном схватању, овај принцип може применити и пре окончања главног претреса, односно током целог кривичног поступка. Мишљења смо да је погрешно схватање по коме се овај принцип односи само на коначну пресуду. Наиме, принцип *in dubio pro reo* се односи на све правнорелевантне чињенице од којих зависи вођење кривичног поступка, чињенице које чине обележје кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног законика, а које се доказују у кривичном поступку, те стога сматрамо исправним схватање према коме се овај принцип може применити и пре окончања главног претреса, односно током целог поступка.

У прилог овој тврдњи говори чињеница да је законодавац као услов за примену овог принципа предвидео само постојање сумње у погледу процеснорелевантних и материјалнорелевантних чињеница, не прецизирајући притом фазу кривичног поступка у коме се сумња у ове чињенице

може јавити. Такође, законодавац је предвидео да ће у случају постојања сумње у погледу наведених чињеница суд у пресуди или решењу које одговара пресуди решити у корист окривљеног. Узевши у обзир да се решење које одговара пресуди, као врста судске одлуке, може донети и пре започињања главног претреса (нпр. решење о обустави кривичног поступка које доноси веће позивних судија у поступку контроле оптужнице из чл. 338. ст. 1. ЗКП-а), односно у претходном кривичном поступку, тј. по окончању истраге, то значи да је примена овог принципа могућа и пре окончања главног претреса, односно изван фазе доношења пресуде. Као још једну чињеницу која говори у прилог овој тврдњи треба истаћи и то да је законодавац у прописивању овог принципа употребио израз решити у корист окривљеног, а не оптуженог. Наиме, према одредбама ЗКП-а Републике Србије окривљени је лице против кога је подигнута оптужница која још није потврђена, или против кога је поднет оптужни предлог, приватна тужба или предлог за изрицање мере безбедности обавезног психијатријског лечења, а главни претрес или рочиште за изрицање кривичне санкције још није одређено, односно израз који служи као општи назив за осумњиченог, окривљеног, оптуженог и осуђеног (чл. 2. ст. 1. т. 2. ЗКП-а). Напред наведено говори да се овај принцип може применити како пре започињања главног претреса, тако и током главног претреса, као и по његовом окончању.

Друга дилема која се јавља у погледу примене принципа *in dubio pro reo* јесте у којим ситуацијама, односно када постоји сумња поводом чињеница од којих зависи вођење кривичног поступка, чињеница које чине обележје кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног законика.

Мишљења смо да су могуће две ситуације. Прва, када по окончању главног претреса, односно по извођењу свих расположивих доказа на главном претресу суд није успео са извесношћу да утврди да ли одређена одлучна чињеница постоји или не. У овој ситуацији суд је након извођења доказа на главном претресу остао у сумњи поводом постојања, односно непостојања неке одлучне чињенице, што представља материјалну и процесну претпоставку за примену принципа *in dubio pro reo* у овој фази кривичног поступка, а што се огледа у томе да ће суд приликом доношења одлуке у пресуди у вези са овим чињеницама одлучити у корист окривљеног (оптуженог). Иста ситуација може постојати и у случају доношења судске одлуке у форми решења о обустави кривичног поступка. Наиме, ако веће које разматра о поднетој оптужници у поступку доношења одлуке, ценећи чињенично стање које је утврђено у истрази, нађе у неотклоњивој сумњи, односно дилеми у вези са постојањем неке процеснорелевантне или материјалнорелевантне чињенице која иде на штету окривљеног, узе-

ће да она није утврђена и обрнуто, у случају сумње у погледу чињенице која иде у корист осумњиченог, узеће да је она утврђена. Дакле, прва ситуација постоји када по извођењу свих доказа на главном претресу или по окончању истраге у случају доношења решења о обустави поступка, суд у погледу постојања одређене правнорелевантне чињенице има неотклоњиву дилему, да ли она постоји или не и са каквом садржином се појавила, он је тада у обавези да примени кривичнопроцесно начело *in dubio pro reo*, тј. да предметну чињеницу репродукује онако како је то повољније за оптуженог, односно окривљеног.

Друга ситуација ће постојати када је због компромитације доказне радње којом се утврђује постојање или непостојање неке процеснорелевантне или материјалнорелевантне чињенице, а која је предузета у предистражном поступку или у фази истраге, суд трајно доведен у сумњу поводом постојања чињеница од којих зависи вођење кривичног поступка, чињеница које чине обележје кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног законика, још у фази претходног кривичног поступка, односно по окончању истраге. Наиме, компромитација истражне радње предузете у предистражном поступку или у истрази има за последицу трајно довођење у питање кредибилитета доказа који је том радњом прибављен, а помоћу кога се утврђује постојање односно непостојање одређених одлучних чињеница, што представља материјалну и процесну претпоставку за примену принципа *in dubio pro reo* у овој фази кривичног поступка, а што се огледа у томе да је суд обавезан да приликом испитивања оптужнице, по одговору на оптужницу или *ex officio* у погледу ових чињеница одлучи у корист окривљеног.

Под компромитацијом доказне радње се подразумева ситуација у којој доказна радња којом се утврђује постојање, односно непостојање неке одлучне чињенице није обављена у складу са одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике. Необављање доказне радње у складу са одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике може имати за последицу контаминацију материјалних трагова и предмета у вези са кривичним делом, што за последицу има изазивање трајне сумње у погледу извесности постојања или непостојања неке процеснорелевантне или материјалнорелевантне чињенице, а самим тим и стварање материјалних и процесних претпоставки за примену начела *in dubio pro reo*. Напомињемо да се у овом случају ради о трајној сумњи, јер се овакав вид пропуста приликом предузимања истражних радњи по правилу не може касније надоместити.

Предузимање доказне радње супротно одредбама ЗКП-а може се огледати нпр. у случају предочавања ради препознавања када, уместо да се, како је то законом прописано, лицу које врши препознавање покаже то

лице, заједно са другим њему непознатим лицима чије су основне особине сличне онима какве је описао (чл. 90. ст. 1. ЗКП-а), односно са лицима која морају имати иста групна обележја као и критично лице (нпр., ако је окривљени који се предочава низак и са брадом и остала лица треба да буду по изгледу слична њему, ако носи наочаре и остала лица треба да их имају), показивање изврши на тај начин што се то лице прикаже заједно са другим лицима која се по групним обележјима очигледно разликују од лица које се препознаје.

Такође, необављање доказне радње у складу са одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике, нпр. у случају увиђаја може се огледати у погрешном и неопрезном поступању са осумњиченим лицем на месту кривичног догађаја. Наиме, често постоји потреба да се осумњичено лице доводи или задржава на лицу места криминалног догађаја, што захтева велики степен опрезности и додатне мере предострожности. Међутим, у пракси се, нажалост, веома често осумњичени на место догађаја доводи или се на њему задржава на тај начин што се уводи у ужи круг на коме се налазе предмети и трагови (пре и за време вршења увиђаја) и онда када је то с криминалистичког становишта, а у крајњој линији са стајалишта кривичног поступка контриндикторно, било због трасеолошких разлога, нпр. опасности од контаминације места догађаја и презумптивног окривљеног микротраговима и сл., чиме се касније доводи у питање њихова доказна ваљаност. Такође, извођење презумптивног окривљеног на место увиђаја у одећи и обући за коју се зна или претпоставља да их је носио *tempore delicti* онемогућава каснију трасеолошку експлоатацију тих предмета и сматра се трасеолошким дилетантизмом. Затим, у случају вештачења, када је вештачење обавила особа која је некомпетентна за такву врсту вештачења итд. Све ове погрешке имају за последицу компромитацију доказне радње и прекид континуитета у начину доказивања, а самим тим и стварање материјалних и процесних претпоставки за примену начела *in dubio pro reo*. Наиме, доказивање неке одлучне чињенице представља сложен процес који се огледа у: откривању доказа (казног извора); спровођењу доказних (истражних) радњи које се предузимају у складу са одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике од стране овлашћених субјеката са циљем утврђивања доказне информације и њеним фиксирањем; извођењу доказа (представљање њиховог садржаја у форми и на начин прописан ЗКП-ом); фиксирању изведеног садржаја како би се доказна чињеница сачувала од уништења или заборавља; и на крају од вредновања доказа, односно његове процене од стране суда. Ради се дакле о веома сложеном процесу у коме постоји велика могућност за прављење грешке. Стога се у свакој фази доказивања мора поступати пажљиво и уз строго поштовање одредаба

ЗКП-а и правила криминалистичке тактике и технике, тј. мора постојати континуитет у начину доказивања.

4. ПРИНЦИП КОНТИНУИТЕТА ДОКАЗА И ПРИНЦИП *IN DUBIO PRO REO*

Континуитет у начину доказивања, односно принцип континуитета доказа, подразумева постојање константног поштовања одредаба ЗКП-а и правила криминалистичке тактике и технике у процесу доказивања, почевши од фазе откривања па све до фазе евалуације, односно вредновања доказа. Наиме, доказ може бити употребљен и користан само онда ако је веродостојан. То значи, да је читав рад с њим обављен стручно, објективно, поштено и транспарентно и у складу са одредбама ЗКП-а (принцип континуитета доказа). Од проналажења на месту криминалног догађаја па све до његовог вредновања у кривичном поступку мора бити јасно уочљиво шта је било рађено са доказом, као и зашто је имао контакта с њим, који поступци су били употребљени и на којим научним принципима се темеље закључци. Континуитет доказа, дакле, постоји када је свака фаза у процесу доказивања у потпуности и до краја изведена у складу са одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике. У противном, ако ово правило није испоштовано континуитет доказа неће постојати, односно биће прекинут, чиме се доводи у сумњу доказни кредибилитет доказа на основу кога се утврђује постојање или непостојање неке одлучне чињенице, а самим тим у сумњу се доводи и постојање или непостојање те одлучне чињенице. А као што је већ истакнуто, постојање сумње у погледу егзистенције неке одлучне чињенице представља материјалну и процесну претпоставку за примену принципа *in dubio pro reo* у овој фази кривичног поступка, а што се огледа у томе да је суд обавезан да приликом испитивања оптужнице у погледу ових чињеница одлучи у корист окривљеног.

Један од примера који нам на најбољи могући начин указује на то како компромитација истражне радње, односно поступање овлашћених субјеката које није у складу са одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике може имати за последицу изазивање сумње у погледу постојања, односно непостојања одлучних чињеница јесте случај *О. Ј. Симсона (O. J. Simpson)*. (У овом случају на компромитацију истражне радње указано је тек на главном претресу.) Против О. Ј. Симсона је 1994. године у САД-а, вођен кривични поступак због двоструког убиства. У поменутом поступку одбрана је довела у питање кредибилитет

неких од кључних доказа оптужбе, а самим тим створила сумњу у погледу постојања односно непостојања чињеница које су утврђене на бази тих доказа. Наиме, приликом криминалистичког истраживања поменутог злочина истражитељ Марк Фурман (Mark Fuhrman) је без налога и овлашћења тужиоца (у америчком правном систему истрагу води тужилац), ушао у имање Симсона и тамо провео око осамнаест минута. За то време на имању Симсона, Фурман је пронашао десну кожно рукавицу обилато натопљену материјалом налик на крв, након чега је закључио да је ова рукавица идентична рукавици која је нађена у близини лица места на коме је извршен злочин, након чега је имање Симсона прогласио секундарним лицем места злочина. Даљом претрагом имања О. Ј. Симсона у близини његовог аутомобила пронађено је неколико капи крви за које је касније утврђено да се поклапају са крвљу жртава овог кривичног дела. На основу пронађених материјалних трагова и других чињеница против О. Ј. Симсона је подигнута оптужница за кривично дело двоструког убиства. На главном претресу, одбрана оптуженог своју тврдњу да је окривљени невин заснивала је на чињеници да је полицијски службеник Фурман провео осамнаест минута на имању Симсона сам без налога тужиоца те да је исти могао да подметне предметну рукавицу. По мишљењу одбране све чињенице које дозвољавају неку могућност, морају се озбиљно прихватити у процесу. Такође, везано за ову констатацију, одбрана је још навела да је Фурман непосредно пре него што је пошао на имање Симсона, боравио на ужем лицу места злочина, па је тако могуће да је оних пет капи крви које су пронађене на вратима Симсоновог имања исти могао пренети на ђоновима обуће са примарног места. Наиме, да би се овакве ситуације избегле, упутство за рад на лицу места кривичног дела прописује да се формирају две истражне екипе, баш из разлога да не би дошло до преношења трагова са примарног лица места злочина на секундарно лице места, што у овом случају није урађено. Због пропуста које је полицијски службеник Фурман начинио у овом случају, доведен је у сумњу доказни кредибилитет пронађених материјалних трагова који су представљали кључне елементе оптужбе, а сходно принципу *in dubio pro reo* свака сумња или двосмисленост у погледу егзистенције неке одлучне чињенице мора се одразити у корист окривљеног, што је у овом случају и урађено, тако да је О. Ј. Симсон 1994. године у тзв. „суђењу столећа“ у САД ослобођен оптужби за убиство супруге Никол Брун Симсон (Nicole Brown Simpson) и њеног пријатеља Рона Голдмана (Ronald Lyle Goldman).

5. ПРИМЕНА ПРИНЦИПА *IN DUBIO PRO REO* И ПРАКСА КРИВИЧНИХ СУДОВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Најпре треба истаћи да се принцип *in dubio pro reo* веома ретко примењује у Републици Србији. С тим у вези, поставља се питање зашто се принцип *in dubio pro reo* тако мало примењује у кривичним поступцима у Републици Србији иако се ради о једном од темељних принципа кривично процесног права. Разлоге за такво стање треба тражити најпре у недоречености законодавца у погледу примене овог принципа, затим у недовољној заинтересованости судова за примену овог принципа, као и у непостојању адекватних законских механизма за указивање на постојање материјалних и процесних претпоставки неопходних за примену ових принципа још у фази истраге.

Наиме, иако је принцип *in dubio pro reo* ретко заступљен у пракси кривичних судова у Републици Србији његова примена ипак највише долази до изражаја по окончању главног претреса, односно када након извођења расположивих доказа на главном претресу суд није са извесношћу утврдио постојање односно непостојање одлучних чињеница које чине обележје кривичног дела или од којих зависи примена неке друге одредбе Кривичног законика.

Мишљења смо да би примена принципа *in dubio pro reo* у пракси кривичних судова у Републици Србији требало нарочито да буде заступљена и приликом испитивања оптужнице. Наиме, у пракси наших судова приликом испитивања оптужнице стандардизована је пракса по којој утврђивање основане сумње не значи и налажење да је неко самим тим и крив, већ се ту само тражи постојање основане сумње која оправдава извођење окривљеног пред суд. Суд који одлучује о одговору на оптужницу не упушта се у оцену веродостојности или неистинитости доказа, нити у оцену противуречних доказа, нити се упушта у психолошку анализу исказа (поузданост, уверљивост и веродостојност), јер се таква одлука оставља расправном већу, да непосредно у контрадикторној расправи утврди релевантне чињенице за ту комплетну ствар. Наведени докази у оптужници се гледају с аспекта логике и да ли чине основану сумњу која треба да буде поткрепљена конкретним доказима, а не произвољним извођењем закључака без стварних чињеница. Ту се, значи, не утврђује истинитост или неистинитост одређеног доказа јер се полази од претпоставке да су наводи истинити, и цене се да ли као такви чине основану сумњу, да је неко лице починило неко кривично дело. Дакле, приликом испитивања оптужнице судови у Републици Србији се по правилу не упуштају у разматрање извесности доказа наведених у оптужници, што има за последицу то да на

основу доказа који су прибављени доказним радњама које нису спроведене у складу са одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике неко буде изведен пред суд у својству оптуженог. Наиме, за доношење решења о ступању оптужнице на снагу потребна је оправдана сумња да је то лице учинило кривично дело, а да би се утврдила оправдана сумња да је одређено лице учинилац кривичног дела суд мора се извесношћу утврдити постојање одлучних чињеница које потврђују ту тврдњу. Поставља се питање да ли суд може бити са извесношћу уверен у постојање или непостојање неке одлучне чињенице у вези са кривичним делом ако се не упушта у оцену веродостојности доказа на којима се заснива егзистенција те чињенице. Уместо оваквог начина испитивања оптужнице судови би требало нарочиту пажњу да усмере на испитивање веродостојности доказа наведених у оптужници како би се са извесношћу уверили у постојање или непостојање одлучних чињеница. Овакав однос суда према контроли оптужнице има за последицу правилно утврђивање оправдане сумње у погледу одлучних чињеница. Такође, оваквим односом према испитивању оптужнице благовремено би се открили евентуални пропусти који су начињени приликом предузимања истражних радњи, а који доводе у сумњу егзистенцију одлучних чињеница у вези са кривичним делом, што уједно представља утврђивање материјалне и процесне претпоставке за примену принципа *in dubio pro reo*. Насупрот томе, паушалан приступ контроли оптужнице је у супротности не само са принципом *in dubio pro reo*, него и са начелом презумпције невиности, начелом утврђивања материјалне истине, као и са уставним начелом права на правично суђење (чл. 32. Устава Републике Србије). Циљ кривичног поступка јесте уверавање суда у истинитост тврдњи странака у погледу конкретне кривичне ствари, како би он донео мериторну одлуку. Међутим, до истинитости се не долази по сваку цену већ у складу са основним принципима кривично процесног права, тако да онда када то објективно није могуће принцип *in dubio pro reo* мора бити примењен. Нажалост, у пракси приликом испитивања оптужнице изгледа као да овај принцип постоји само декларативно, јер да се он заиста примењује многе оптужнице не би ступиле на снагу. Међутим, не би било праведно читаву кривицу поводом непримењивања овог принципа приликом испитивања оптужнице свалити на кривични суд. Део кривице лежи и на законодавцу који је остао недоречен у вези са применом овог принципа. Такође, проблем представља и непостојање стандарда за обезбеђење принципа континуитета доказа, на основу којих би се знатно лакше могло закључити када је нека чињеница утврђена са извесношћу, односно када ће се узети да је остала у сумњи због непоштовања принципа континуитета доказа.

Такође, као још један од разлога за овакво стање у погледу примене принципа *in dubio pro reo* је то што законодавац није предвидео процесну могућност за издвајање из списка, записника о радњама у истрази у вези са чињеницама које нису добиле карактер доказа јер су остале у сумњи, из разлога што нису прибављене на начин и у складу са правилима криминалистичке тактике и технике и правилима ЗКП-а, а које самим тим и не поседују квалитет доказа који је потребан за подизање оптужнице. Наиме, законодавац јесте предвидео процесну могућност за издвајање из списка, записника о радњама које се односе на доказе који не могу бити коришћени у кривичном поступку, али само ако се ради о тзв. недозвољеним доказима који су изричито ЗКП-ом прописани као неподобни за коришћење у кривичном поступку, односно да се на њима не може заснивати судска одлука (чл. 237. ст. 1. ЗКП-а). Мишљењамо смо да је овакво законско решење сувише рестриктивно, односно уско одређено.

Наиме, као што је већ истакнуто, материјалне и процесне претпоставке за примену принципа *in dubio pro reo* у овој фази кривичног поступка се огледају у непостојању континуитета у начину доказивања, односно у чињеници да је нека одлучна чињеница утврђена на основу доказа који је прибављен компромитованом истражном радњом, тј. радњом која у предистражном поступку или истрази није обављена у складу са одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике.

Мишљења смо да је кредибилитет овако прибављених доказа једнак кредибилитету доказа који су прибављени на начин који је законодавац описао у чл. 95. ст. 4. ЗКП-а, а на којима се не може заснивати судска одлука. Наиме, законодавац је прописао да у случају када је као сведок испитано лице које је искључено из дужности сведочења, односно не може се испитати као сведок или је испитано лице које је ослобођено дужности сведочења, тј. које не мора да сведочи, а није на то упозорено или се није изричито одрекло тог права, или ако упозорење и одрицање није убележено у записник, или ако је испитан малолетник који не може схватити значај права да не мора сведочити, или ако је исказ сведока изнуђен силом, претњом, принудом, обманом, медицинским захватима или другим сличним забрањеним средством којим се утиче на слободу воље, на таквом исказу сведока не може се заснивати судска одлука (чл. 95. ст. 4. ЗКП-а). Законодавац је такође, у чл. 163. ЗКП-а, прописао да ће се на исти начин поступити и са подацима који су прикупљени путем предузимања посебних истражних радњи, ако је при њиховом предузимању поступљено супротно супротно одредбама ЗКП-а или наредби органа поступка, тј. да се на овако прибављеним подацима не може заснивати судска одлука. Сходно томе, у чл. 237. ст. 1. ЗКП-а прописано је да ће, у случају постојања доказа који су прибављени на начин који је описан у чл. 95. ст. 4. ЗКП-а

и чл. 163. ЗКП-а, судија за претходни поступак по службеној дужности или на предлог странака донети решење о издвајању записника о овим исказима из списка предмета одмах, а најдоцније до завршетка истраге, односно давања сагласности истражног судије да се оптужница може подићи без спровођења истраге. Оваквим законским решењем спречава се да докази који су прибављени супротно одредбама ЗКП-а и на којима се не може заснивати судска одлука уопште буду у списима предмета који ће се разматрати најпре приликом контроле оптужнице, а затим и касније у току главног поступка.

С обзиром да чињенице које су утврђене компромитованим истражним радњама у фази истраге остају у сумњи, због тога што су оне извршене супротно пре свега правилима ЗКП-а као и струке којима се регулише њихово спровођење, исто као и радње које су изведене на начин описан у чл. 95. ст. 4. ЗКП-а, те нису добиле караткер доказа, сматрамо да би записници овако спроведених истражних радњи требало да имају исти третман као и записници о радњама из чл. 95. ст. 4. ЗКП-а, односно да се и на њих примењују одредбе чл. 237. ст. 1. ЗКП-а. Наиме, чињенице које су утврђене на противзаконит начин, односно компромитованим истражним радњама, не би смеле да се користе у кривичном поступку, тј. не би смеле да буду саставни део списка предмета, нити се на њима може заснивати судска одлука. Нпр. попут (компромитоване) радње препознавања када, уместо да се, како је то законом прописано, лицу које врши препознавање покаже то лице заједно са другим њему непознатим лицима чије су основне особине сличне онима какве је описао, односно са лицима која морају да имају иста групна обележја као и критично лице, показивање изврши на тај начин што се то лице прикаже заједно са другим лицима која се по групним обележјима очигледно разликују од лица које се препознају. Овде треба напоменути да суд доноси одлуку на основу слободног судијског уверења, стога ако није испоштован принцип континуитета доказа па су неке одлучне чињенице, односно докази прибављени на противустан, односно на противзаконит начин, и као такви, супротно концепту доказне концепције „плодова отровног дрвета“ неким случајем доспели у списе предмета конкретног криминалног догађаја онда слободно судијско уверење формирано на основу тих доказа неће бити у складу са законом, а самим тим ни судска одлука неће бити законита. С тим у вези мишљења смо да би *de lege ferenda* законодавац требало да ревидира чл. 237. ст. 1. ЗКП-а, на тај начин што ће прописати да ће судија за претходни поступак по службеној дужности или на предлог странака такође издвојити из списка предмета записнике о истражним радњама које су обављене у супротности са одредбама ЗКП-а и правилима струке одмах, а најдоцније до

завршетка истраге, односно давања сагласности истражног судије да се оптужница може подићи без спровођења истраге.

На овај начин спречило би се да чињенице које нису добиле карактер доказа јер су остале у сумњи из разлога што нису прибављене на начин и у складу са ЗКП-ом и правилима струке, а самим тим и не поседују квалитет доказа који је потребан за подизање оптужнице, уопште буду разматрани приликом контроле оптужнице. Оваквим законским решењем би се у потпуности обезбедила примена принципа презумпције невиности, принципа *in dubio pro reo*, као и права на правично суђење. Поред тога, нормирање процесне могућности за издвајање записника о радњама предузетим у предистражном поступку или у истрази у вези са чињеницама које нису добиле карактер доказа јер су остале у сумњи, из разлога што нису прибављене на начин и у складу са ЗКП-ом, представља механизам за контролу квалитета рада овлашћених субјеката (полиције, тужиоца, истражног судије, вештака) од стране одбране, што би за последицу имало и одговорнији и обазривији приступ овлашћених субјеката приликом обезбеђивања доказа, односно подизање нивоа квалитета рада, како у преткривичном поступку, тако и у фази истраге.

6. ЗАКЉУЧАК

На основу свега наведеног, можемо закључити да иако је принцип *in dubio pro reo* један од темељних принципа на коме се заснива кривично процесно право Републике Србије, његова заступљеност у пракси је на веома ниском нивоу. Наиме, иако у врло малом обиму, овај принцип се углавном примењује приликом доношења коначне пресуде. Мишљења смо да би примена овог принципа нарочито требало да дође до изражаја приликом контроле оптужнице, што у пракси још увек није случај. Као основни разлози за овакво стање у погледу примене принципа *in dubio pro reo* истиче се постојање нејасноћа у вези с овим принципом, што за последицу има постојање одређених потешкоћа које отежавају његову потпуну имплементацију. Нејасноће у вези с овим принципом огледају се у недореченој и недовољно прецизној законској регулативи ове проблематике, затим у непостојању стандарда за обезбеђење принципа континуитета доказа, као и у непостојању адекватних законских механизма за указивање на постојање материјалних и процесних претпоставки неопходних за примену ових принципа још у фази истраге.

Сходно томе, сматрамо да је најпре неопходно да законодавац пружи додатна појашњења у вези са применом овог принципа. Затим је потребно

дефинисати и усвојити стандарде за задовољење принципа континуитета доказа, као и измену законских одредби који се тичу издвајања записника из списка, по којој би се записници о истражним радњама које су обављене супротно одредбама ЗКП-а и правилима криминалистичке тактике и технике, морали издвојити из списка предмета, одмах, а најкасније до завршетка истраге.

Детаљнијим нормирањем овог принципа отклониле би се у одређеној мери недоумице које постоје у пракси, што би свакако утицало на то да суд буде одлучнији у погледу примене овог принципа. Увођење стандарда неопходних за задовољење принципа континуитета доказа, као и процесних механизма за издвајање из списка, записника о радњама у истрази у вези са чињеницама које нису добиле карактер доказа јер су остале у сумњи из разлога што нису прибављене на начин и у складу са законом, јесте гаранција односно предуслов квалитетнијег рада органа кривичног правосуђа, а самим тим и потпуне имплементације принципа законитости, презумпције невиности, принципа *in dubio pro reo*, материјалне истине и права на правично суђење.

Докази који су прибављени на противзаконит начин не би требало да су саставни део списка, јер утичу на формирање слободног судијског уверења. Наиме, суд доноси одлуку на основу слободног судијског уверења, стога ако није испоштован принцип континуитета доказа па су неки докази прибављени супротно правилима криминалистике и кривично процесног права, онда нема правилног судијског уверења на основу тих доказа, а самим тим ни правилне судске одлуке. Важност постојања принципа континуитета доказа огледа се у томе што, ако је континуитет у начину доказивања прекинут односно поремећен у некој фази, то ће за последицу имати погрешно утврђивање одлучних чињеница, тј. погрешну оцену доказа од стране суда, а самим тим и погрешну примену правних прописа кривично материјалног и кривично процесног права, односно погрешно надовезивање одређених правних последица. Дакле, принцип континуитета доказа представља предуслов за правилно формирање слободног судијског уверења, а самим тим и правилне судске пресуде, док непоштовање принципа континуитета доказа изазива сумњу у погледу егзистенције неке одлучне чињенице, односно представља постојање материјалних и процесних претпоставки за примену принципа *in dubio pro reo*.

На крају треба истаћи да су принцип континуитета доказа и принцип *in dubio pro reo* међусобно искључиви, тј. ако је принцип континуитета доказа у потпуности испоштован, онда нема основа за примену принципа *in dubio pro reo* због незаконитог поступања приликом утврђивања одлучних чињеница, док непоштовање принципа континуитета доказа за последицу има постојање материјалних и процесних претпоставки за примену

начела *in dubio pro reo*. Такође, када постоје ове претпоставке не треба чекати завршетак поступка да би се принцип *in dubio pro reo* применио, већ га треба применити одмах када се констатује да принцип континуитета доказа није испоштован.

ЛИТЕРАТУРА

- Бајер, В., *Казнено процесно право – одабрана поглавља, Књига I, Увод у теорију казненог процесног права*, Министарство унутарњих послова Републике Хрватске, Загреб, 1995.
- Бркић, С., *Терет доказивања у кривичном и парничном процесу*, Зборник радова Правног факултета, Нови Сад, vol. 46, бр. 1, 2012, 299–329.
- Whitman, Q. J., *The Origins of Reasonable Doubt: Theological Roots of the Criminal Trial*, Yale University Press, New Haven, London, 2005.
- Грубиша, М., *Принцип in dubio pro reo у пракси*, Југословенска ревија за криминологију и кривично право, 1966/3, Београд, 1966, 330.
- Жарковић, М., *Кривичнопроцесни и криминалистички аспекти увиђаја на месту догађаја*, Београд, 2005.
- Законик о кривичном поступку Републике Србије (*Службени лист СРЈ*, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014).
- Законик о кривичном поступку Републике Србије (*Службени лист СРЈ*, бр. 70/2001, 68/2002 и *Службени гласник РС*, бр. 58/2004, 85/2005, 115/2005, 46/2006, 49/2007, 122/2008, 20/2009, 76/2010).
- Ивановић, Б. А., Ивановић, Р. А., *Криминалистичке процедуре*, ЈУ Виша стручна школа, Полицијска академија, Даниловград, 2013.
- Ивановић, Б. А., *Форензичке дилеме XX вијека, VI дио – случај О. Ј. Симсон – Суђење сивољећа*, Перјаник, год. 6, бр. 16, Даниловград, 2008, 87–92.
- Илић, П. Г., Мајић, М., Бељански, С., Трешњев, А., *Коментар законика о кривичном процесу*, Службени гласник, Београд, 2012.
- Јованчевић, Н., *Принцип слободне оцене доказа код утврђења одређених степенa сумње (основи сумње, основана сумња и вероватноћа)*, Бранич, бр. 1/09, Адвокатска комора Србије, Београд, 2009, 105–119.
- Кривокапић, В., *Криминалистичка тактика*, Београд, 2008.
- Лазин, Ђ., „*In dubio pro reo*“ у кривичном процесу, Народна књига, Београд, 1985.
- Лазин, Ђ., Бејатовић, С., *Практикум за кривично процесно право*, Научна књига, Београд, 1988.
- Мавер, Д., *Интегрирање материјалних доказа (chain of custody)*, Први научни скуп са међународним учешћем, Право и форензика у криминалистици, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, 2009, 31–37.
- Modly, D., *Metodika uviđaja*, Sarajevo, 1999.
- Мунижаба, Б., Ивановић, Р. А., *Континуитет доказа и принцип in dubio pro reo – материјалне и процесне претпоставке*, Зборник радова, VI научна конфе-

ренција са међународним учешћем – Криминалистичко-кривично процесне карактеристике истраге према закону о кривичном поступку у протеклој деценији (теоријско-практични приступ), Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука, 2012, 168–182.

Ницевић, М., Стевановић, Ч., *Кривично процесно право*. ФУН, Нови Пазар, 2008.

Симовић, М., Симовић, В., *Кривично процесно право*, Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука, 2011.

Симоновић, Б., *Криминалистика*, Правни факултет, Крагујевац, 2004.

Устав Републике Србије (*Службени гласник РС*, бр. 98/2006).

Шкулић, М., *Увиђај и криминалистичке верзије*, Правни факултет, Београд, 2002.

**RELATIONSHIP BETWEEN PRINCIPLE *IN DUBIO PRO REO*
AND PRINCIPLE OF CONTINUITY OF EVIDENCE ACCORDING
TO THE CURRENT CRIMINAL PROCEDURE CODE
OF THE REPUBLIC OF SERBIA**

Aleksandar R. Ivanovic Ph.D.
Assistant Professor at the Department of Law
International University of Novi Pazar

Branko Munizaba
Lawyer from Novi Sad

S u m m a r y

This paper discusses and analyses the principle *in dubio pro reo* as one of the fundamental principles of the current criminal procedural law, in accordance with the regulations of criminal procedural legislation of the Republic of Serbia. In connection with this, the authors first explain the occurrence of this principle in legal theory and its essential elements, and then put in the relationship this principle and way and legality of obtaining the evidence and quality of evidence obtained in the phase of investigation. Special attention is devoted to the lack of processing capabilities to allocate from the file the record of investigation measures in the investigation of the facts that have not received character of evidence because they had remained in doubt, because they were not collected in the manner and in accordance with the law and professional standards, and therefore do not possess the quality of evidence required for indictment.

Keywords: *in dubio pro reo*, presumption of innocence, evidence, proving, continuity of evidence

Dr Svetlana Đuričić,
sudija – predsednik Krivičnog odeljenja
Višeg suda u Sremskoj Mitrovici

KRIMINALITET I KAZNENA POLITIKA*

SAŽETAK: U suzbijanju i sprečavanju kriminaliteta uopšte, jedan od segmenata je i kaznena politika. Međutim, propisivanjem strogih kazni, podizanjem posebnog minimuma i maksimuma neće se smanjiti kriminalitet. Posebno se to neće učiniti propisivanjem zabrane ublaženja kazne zatvora za najteža krivična dela.

Naime, moraju se lečiti uzroci kriminaliteta, a to su: ekonomski, socijalni, politički, migracija stanovništva, nezaposlenost i dr. Time se bavi etiologija, kao grana kriminologije. Kriminalitet je „bolest društva” i da bi se bolest lečila, moraju se sagledati njeni uzroci.

Ovaj rad je pokušaj da se skrene pažnja na suštinu problema jer se često „populistički” govori o porastu kriminaliteta i „blagim kaznama” koje odmeravaju sudovi, što je u suprotnosti sa doktrinernim principima i sudskoj praksi.

Gljučne reči: kriminalitet, kazna, kriminologija, etiologija, kaznena politika, svrha kažnjavanja, specijalna prevencija, generalna prevencija

Kriminalitet predstavlja složenu društvenu pojavu koja postoji u svim oblicima društva. Svako od tih društava inkriminiše u svojim pozitivno pravnim propisima određene aktivnosti, kojima organi „javne vlasti” pridaju karakter društveno opasne aktivnosti i predviđaju sankcije za njihovu povredu. Pri tome se angažuju mnogi posebni državni organi i institucije koji preduzimaju razne represivne i preventivne mere u borbi protiv kriminaliteta, koji su pozvani da otkrivaju krivična dela i njihove izvršioce, da ih krivično progone,

---

* Rad primljen 29. 9. 2016. godine.

isleđuju i presuđuju, kao i da izvršavaju izrečene krivične sankcije. Ali, uprkos tome, dolazi do vršenja raznih krivičnih dela, ili, tačnije rečeno, do ostvarivanja kriminalne prakse u raznim pojavnim oblicima.

Ovo znači da se izvor kriminalne aktivnosti nalazi van stvarne moći organa koji donose pozitivno pravne inkriminacije i onih organa koji se po svojoj oficijelnoj dužnosti bave gonjenjem i suzbijanjem kriminaliteta i s toga ne treba očekivati od njih da reše ovaj društveni problem.

Kriminalitet je društvena pojava koja na razne načine ispoljava negativna dejstva i ostavlja štetne posledice u društvenom smislu.¹ Negativno dejstvo se manifestuje, u prvom redu protiv materijalnih vrednosti dobara koje stvara društvo u toku svog razvitka. Radi se o ljudskim dobrima sa materijalnim sadržajem i suštinom koja često postaju objekat napada od strane kriminalne delatnosti. Pored ovih materijalnih dobara, kao objekat napada kriminalne delatnosti, dolaze pod udar ličnost i njen integritet, kao i one vrednosti koje nisu materijalno određene, a koje se smatraju kao društvene vrednosti i dobra sa stanovišta normalnih shvatanja u datoj društvenoj sredini. Tu spadaju: čast, poštenje, ugled i slična moralna dobra čoveka koja se javljaju kao proizvod njegovih uslova razvitka. Takođe, tu spadaju i razne političke, kulturne i druge društvene vrednosti, koje društvo stvara u procesu svog razvitka. Na svim ovim dobrima i vrednostima, kada dođu pod udar kriminalne aktivnosti, ta aktivnost ostavlja negativne i rušilačke posledice.

Kao posebna društvena pojava kriminalitet ima svoje korene, uzroke, svoju istoriju i ispoljava određeni uticaj, u zavisnosti od okolnosti i prilika, u raznim sferama života – ekonomskoj političkoj, pravnoj, moralnoj, kulturnoj. Zbog toga kriminalitet, kao veoma složenu društvenu pojavu, kako u fenomenološkom, tako i u etiološkom pogledu, treba izučavati sa raznih aspekata i složenih uticaja niza faktora i okolnosti. Ta se činjenica ne sme ispustiti iz vida prilikom njegove etiološke analize i osvetljavanja. Uprošćavanje u bilo kom smislu vodilo bi do neadekvatnih zaključaka, nerazumevanja i iskrivljivanja ove pojave, što bi moralo imati negativne posledice i na području same kriminalne politike.

ETIOLOGIJA KRIMINALITETA

Etiologija kriminaliteta ima dva područja koja su organski povezana. Jedno se odnosi na izučavanje kriminaliteta iz ugla određene društvene strukture i kulture, određenih uslova života, delovanja raznih kriminogenih faktora, uticaja raznih shvatanja o vrednostima i sukobima vrednosti i drugih sličnih pitanja. To je **egzogeni etiologija**.

---

¹ M. Milutinović, *Kriminologija*, Savremena administracija, Beograd, 1988, 255.

Drugo područje proučava proces formiranja ličnosti za vršenje delinkvencije i kriminalne aktivnosti, ili, tačnije rečeno, proces „kriminalizacije”, koji treba da nas uvede u saznanje zašto pojedina lica vrše krivična dela, kako određeni uslovi u datoj kulturi čine od njih prestupnike i kriminalce. U okviru njega se izučavaju uticaji ličnih elemenata i svojstava na kriminalno ponašanje. To je područje tzv. **endogene etiologije**. Neki pisci² nazivaju prvo područje apstraktnim, jer se odnosi na opšta teorijska pitanja, a drugo konkretnim, jer se bavi izučavanjem procesa „kriminalizacije” određenih lica.

DRUŠTVENA REAKCIJA NA KRIMINALNO PONAŠANJE

Poznato je da su ponašanja kojima se krše društvene norme oduvek izazivala, određenu društvenu reakciju. Ta reakcija je bila negativna, osuđujuća. Sva društva, pa i najstarija, smatrala su takva ponašanja društveno štetnim i opasnim, pa su ih stoga osuđivala i nastojala da ih suzbiju. Ta opasnost se ispoljavala, pre svega, u odnosu na društvenu zajednicu, osnovne vrednosti na kojima ona počiva, a samim tim i na članove zajednice koji uživaju te vrednosti. Zbog toga se za njih kaže da, po svom karakteru, „stimulišu” društvenu reakciju koja se manifestuje u raznim pojavnim oblicima i različitim stepenima intenziteta, od individualnog neodobravanja, do opšte osude i kažnjavanja.

U primitivnim zajednicama težište brige leži na zajednici, a ne na pojedincu. Pojedinaac u potpunosti pripada zajednici. Njegova ličnost se ne uzima u obzir, ona ne dolazi bitnije do izražaja, pa s toga nije bitna ni na planu odgovornosti.³ Namera prestupnika nije uzimana u obzir, pa ni odgovornost nije mogla biti individualizirana i lična.

U kasnijim društvima, s pojavom klasne istorije dolazi do promene u karakteru društvene reakcije na društveno opasna ponašanja. U njima dolazi do veće diferencijacije i individualizacije zajednice, u kojima se ličnost sve više oslobađa od patrijarhalnih i plemenskih zapovesti, normi i standarda ponašanja. U tom procesu jača uloga i položaj ličnosti, te s toga do izražaja više dolazi briga za sopstveni život i njegovu bezbednost, a bojazan za društvenu zajednicu se dopunjuje novim elementima. Adekvatno tome, dolazi do bitne promene u sistemu odgovornosti, koja se prenosi na ličnost prestupnika i tako reći do „individualizacije”.

Istovremeno s procesom individualizacije odgovornosti i njene orijentacije na izvršioca krivičnog dela, dolazi do normiranja i regulisanja te odgovorno-

---

² D. J. Newman: „Legal Norms and Criminological Definition”, objavljeno u *Sociology of Crime*, 55, 56.

³ M. Milutinović: *Penologija*, Savremena administracija, Beograd, 1988, 4.

sti od strane države, kao ustanove javne vlasti. Tako je tekao proces od „privatne i plemenske osvete i pravde”, do „javne pravde” i „javnog pravosuđa”, do pojave kaznene reakcije, što u svakom slučaju predstavlja veliko dostignuće u ljudskoj kulturi.

Počev od donošenja prvih kodeksa, kazne su bile veoma okrutne i surove. To je i razumljivo ako se polazi od odmazde kao svrhe kažnjavanja, ako se pričinjavanje telesnog i duševnog bola smatra ciljem izvršenja kazne. Ovakvo stanje je trajalo manje-više do uvođenja kazne lišenja slobode u sistem kažnjavanja, kada se postavlja osnovni problem u vezi sa izvršenjem ove kazne, pa se javljaju praktično i prve misli o nauci koja bi se bavila problemom izvršenja kazne.

Represivna koncepcija u kaznenoj politici je dolazila sve više pod udar kritike. Ta kritika je dobila intenzivniji oblik, naročito posle Drugog svetskog rata, sa školom društvene odbrane. Tome je osobito doprineo ubrzani razvoj nauke, posebno psihologije i socijalne psihologije.

Osnovni cilj koji se postavlja u savremenoj penološkoj teoriji i praksi sastoji se u osposobljavanju izvršilaca krivičnih dela da poštuju društvene vrednosti i norme, da se stvaralački ponašaju u društvenom životu i da tako postanu korisni članovi društva. Stoga je svrha kažnjavanja, propisana čl. 42. KZ, prevashodno preventivnog karaktera u smislu sprečavanja učinioca da čini krivična dela i uticanje na njega da ubuduće ne čini krivična dela, a tek u drugi plan se stavlja generalna prevencija, odnosno uticanje na druge da ne čine krivična dela i izražavanje društvene osude za krivično delo, jačanje morala i učvršćivanje obaveze poštovanja zakona.

Ličnost onoga koji je načinio neku grešku, koji je prekršio bilo koje zakonsko pravilo, zaslužuje posebnu pažnju, posebnu analizu. Ovde nije reč samo o praštanju, mada je s njim tesno povezano, već je reč pre svega o samom kažnjavanju. Naime, da bi jedna kazna ostvarila svoju svrhu, ona mora biti takva da odgovara ličnosti učinioca krivičnog dela.⁴ Individualizacija kažnjavanja se oslanja na prethodno upoznavanje ličnosti učinioca. Jednostavno rečeno, upoznavanje ličnosti učinioca krivičnog dela je nužna pretpostavka individualizacije kažnjavanja.

Individualizacija kazne se ostvaruje u postupku njenog sudskog odmeravanja, što ukazuje na veoma značajnu ulogu suda u realizaciji ovog principa i na potrebu da sud, u granicama zakonskih mogućnosti za individualizaciju, raspoláže i određenom slobodom odlučivanja. Ta sloboda odlučivanja je ograničena, posebno propisivanjem zabrane ublaženja kazne za određena krivična dela, kao što je propisano čl. 57. st. 2. KZ, a sve sa ciljem da bi se smanjio broj izvršenja teških krivičnih dela, što se sigurno ne može učiniti na ovaj način, imajući u vidu etiologiju kriminaliteta.

---

⁴ J. Ćirić: *Praštanje i kažnjavanje*, Međunarodni naučni tematski skup – Krivične i prekršajne sankcije i mere, Palić, 2016, 31.

PODACI SUDSKE PRAKSE

Za krivično delo neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz čl. 246. st. 1. KZ je u 2015. godini, pred Višim sudom u Sremskoj Mitrovici izrečena je ukupno 51 kazna zatvora, od ukupno 55 osuđujućih presuda, jer su 4 prekvalifikovane na krivično delo neovlašćeno držanje opojnih droga iz čl. 246a, pa su izrečene 4 novčane kazne, dok je bilo 2 oslobađajuće presude.

Na području Višeg suda u Sremskoj Mitrovici u 2015. godini je ukupno (za sva krivična dela) izrečeno 104 kazne zatvora, 5 novčanih kazni i 7 uslovnih osuda (podaci VJT u Sremskoj Mitrovici za 2015. godinu), što sve ukazuje da, iako je čl. 57. st. 2. KZ propisano da se ne može ublažiti propisana kazna zatvora za krivično delo iz čl. 246. st. 1. KZ ispod posebnog minimuma od 3 godine, broj tih krivičnih dela nije smanjen, već je, naprotiv, u porastu. Pre svega zbog toga što se u blizini nalaze granični prelazi, posebno „Batrovići”, kao značajan put za trgovinu narkoticima iz zemalja istočne Evrope, Kosova, pa dalje u zemlje zapadne Evrope, a sve radi sticanja novčanih sredstava jer je trgovina narkoticima veoma plaćena, što je pokazatelj da se ni ovo krivično delo ne može suzbijati samo strogom kaznenom politikom, već da se moraju rešavati uzroci vršenja tog krivičnog dela, koji su kompleksni.

Kada je reč o kaznenoj politici na nivou Republike Srbije, kod strukture kazne zatvora izrečenih osuđenim licima treba istaći da kratke kazne lišenja slobode (do 6 meseci), čine nešto manje od polovine (44,2 %), a ako se pod takve podvode sve kazne kod kojih lišenje slobode iznosi manje od godinu dana, onda ih je više od 2/3 (68,5 %). Dugotrajne kazne zatvora čine 167. deo svih izrečenih kazni ove vrste (0,6 %)⁵.

Treba istaći da je u Srbiji zabeležen trend opadanja primene uslovne osude i novčane kazne, dok raste primena kazne zatvora. Sudovi manje izriču uslovnu osudu jer su i limitirani odredbom čl. 66. st. 3. KZ budući da se uslovna osuda ne može izreći učiniocu ako nije proteklo više od 5 godina od pravosnažnosti osude kojom mu je izrečena kazna zatvora za umišljajno krivično delo. Ovo je dobro zakonsko rešenje, imajući u vidu da su sudovi pre te zakonske odredbe neopravdano izricali uslovne osude učiniocima krivičnih dela koji su prethodno već imali izrečene uslovne osude, koje nisu delovale na njih da više ne čine krivična dela.

Što se tiče novčane kazne i smanjenja njene primene, jedan od razloga su loše imovinske prilike učinilaca krivičnih dela, ali i ograničene za-

---

⁵ Đ. Ignjatović, *Kaznena politika sudova u Srbiji i Sloveniji – komparativna analiza*, Međunarodni naučni tematski skup – Krivične i prekršajne sankcije i mere, Palić, 2016, 48.

konske mogućnosti sudova da izreknu novčanu kaznu. Kod krivičnih dela gde je novčana kazna alternativno propisana uz kaznu zatvora, recimo kod krivičnog dela krađe iz čl. 203. st. 1. KZ, sudovi češće izriču uslovne osude ako učinilac nije prethodno osuđivan, koja krivična sankcija nije kazna, već upozorenje uz pretnju kaznom i kao takva je blaža krivična sankcija za učinioaca.

U svakom slučaju, kada su ispunjeni zakonski uslovi, imajući u vidu princip individualizacije kazne, novčanu kaznu treba izreći kao blažu po vrsti, ako je prevashodno propisana uz kaznu zatvora, te se tada izriče kao glavna kazna, a takođe njena primena dolazi u obzir kod krivičnih dela kod kojih nije propisan poseban minimum kazne zatvora, u smislu čl. 57. st. 1. t. 7. KZ, uz postojanje naročito olakšavajućih okolnosti propisanih čl. 56. st. 1. t. 3. KZ. U situacijama kada je novčana kazna kumulativno propisana uz kaznu zatvora, obavezno se izriče.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Zadatak ovog rada je da se ukaže na etiologiju kriminaliteta kao „bolesti društva”. Gledano istorijski, strogo kažnjavanje, gde je kazna odmazda, nije iskorenilo kriminalitet. Zbog toga kazna prevashodno treba da utiče na učinioaca da više ne čini krivična dela, a u drugi plan dolazi generalna prevencija i društvena osuda za učinjeno krivično delo.

Kaznena politika jeste jedan segment u suzbijanju kriminaliteta, ali se moraju rešavati njegovi uzroci, a to su: ekonomski, socijalni, politički, migracija stanovništva, nezaposlenost i dr. Smanjenje stope kriminaliteta se neće postići pooštavanjem propisanih kazni, podizanjem posebnog minimuma i maksimuma, a posebno zabranom ublaženja kazne za određena teška krivična dela. Takvom zabranom se ozbiljno narušava princip individualizacije krivične sankcije, što se naročito ispoljilo kod krivičnog dela iz čl. 246. st. 1. KZ gde je propisan minimum kazne zatvora od 3 godine, te je dovelo u praksi do toga, da neko lice za malu količinu „marihuane” (nekoliko „džointa”) bude osuđen na kaznu zatvora od 3 godine. Takva kazna nije pravična s aspekta svrhe kažnjavanja propisane čl. 42. KZ i kosi se sa doktrinernim stavovima. Upravo je odredba čl. 57. st. 2. KZ u suprotnosti sa odredbom čl. 42. KZ i zbog toga se zalažemo da se izmeni navedena zabrana iz čl. 57. st. 2. KZ.

Sama strategija i taktika borbe protiv kriminaliteta, izgrađivana je na dvema oprečnim tendencijama: s jedne strane se imala u vidu efikasnost krivičnog gonjenja, u smislu da nijedan učinilac ne ostane nekažnjen, a s

druge strane, pitanje Ustavom garantovanih sloboda i prava građana. Prema tome, efikasnost krivičnog gonjenja treba da bude usklađena s ograničenjem ličnih sloboda i prava građana uopšte, te prava na odbranu okrivljenog u krivičnom postupku i prava na pravično suđenje.

CRIMINALITY AND PENAL POLICY

Svetlana Djuričić Ph.D.

Judge – President of the Criminal Division Higher Court in Sr. Mitrovica

S u m m a r y

In combating and preventing criminality in general, one of the segments is a penal policy. However, prescribing the strict penalties by increasing a special minimum and maximum will not reduce criminality. In particular, it will not be achieved by prescribing the prohibition of mitigation on imprisonment sentence for the most serious crimes.

Namely, the causes of criminality need to be treated, such as: economic, social, political, population migration, unemployment and others. Etiology deals with this as a branch of criminology. The criminality is a “disease of society” and to treat the disease, its causes need to be considered.

This work is an attempt to draw attention to the essence of the problem because it is often considered “populistically” as an increase of criminality and “lenient sentences” imposed by the courts, which is contrary to doctrinaire principles and jurisprudence.

Keywords: criminality, penalty, criminology, etiology, penal policy, purpose of punishment, special prevention, general prevention

Проф. др Хасиба Хрусџић,
 Центар за правна и финансијска истраживања, Београд

РЕФУНДАЦИЈА ПОРЕЗА КУПЦУ ПРВОГ СТАНА*

САЖЕТАК: Рефундација ПДВ купцу првог стана важно је социјално питање које у суштини представља пореску олакшицу у решавању стамбеног проблема, како младих, тако и старијих грађана који из одређених друштвено-економских разлога нису били у могућности да реше овај проблем. Рефундација ПДВ купцу првог стана прописана је одредбом чл. 56а у оквиру главе 10 Повраћај, рефакција и рефундација пореза на додату вредност Закона о порезу на додату вредност, када се ради о куповини новог стана (први пренос својине). Када је у питању куповина већ коришћеног стана, купац првог стана, под прописаним условима из Закона о порезима на имовину остварује ослобођење од плаћања пореза на пренос апсолутних права.

Кључне речи: рефундација, порез на додату вредност, први стан за становање

УВОД

Потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању са Европском унијом (у даљем тексту: ЕУ), Република Србија се обавезала да ће успоставити сарадњу у области опорезивања, укључујући мере усмерене ка даљој реформи фискалног система и реструктурирању пореске управе ради ефективније наплате јавних прихода, борбе против пореске утаје и штетне пореске конкуренције.

---

* Рад примљен 3. 4. 2016. године.

Усвојеним директивама о хармонизацији пореза на додату вредност (ПДВ) у ЕУ дефинисани су заједнички ставови у погледу територије примене, предмета опорезивања, пореских обвезника, основице, броја и минималне висине стопа, врста ослобађања, одбитка, посебних поступака опорезивања, обавеза обвезника. Директива 2006/112/ЕЗ сматра се базичном директивом за хармонизацију ПДВ.

Закон о порезу на додату вредност Србије углавном је базиран на принципима ЕУ директива о ПДВ, са извесним одступањима. Наиме, изменама и допунама Закона о ПДВ последњих година уведени су додатни посебни поступци опорезивања који усложњавају и компликују примену ПДВ и контролу овог пореза и уједно отварају простор за разна тумачења и корупцију.

Затим, уведен је још један посебан поступак који се односи на рефундацију ПДВ купцима првог стана. Овде нарочито треба истаћи да ПДВ као облик индиректног пореза не би требало да има социјалну, односно редистрибутивну улогу за разлику од директних пореза. Увођењем тог посебног поступка за рефундацију усложњава се функционисање механизма ПДВ, компликује контрола и отвара могућност за разне злоупотребе.

ПРАВО НА РЕФУНДАЦИЈУ ПДВ ЗА КУПОВИНУ ПРВОГ СТАНА

Право на рефундацију ПДВ за куповину првог стана има физичко лице – пунолетни држављанин Републике Србије, са пребивалиштем на територији Републике Србије, који купује први стан (у даљем тексту: купац првог стана). То право купац првог стана остварује на основу писменог захтева, који подноси надлежном пореском органу. Надлежни порески орган је организациона јединица Пореске управе, која након спроведеног поступка контроле испуњености услова за остваривање права на рефундацију ПДВ, решењем одлучује о захтеву у року од 30 дана од дана подношења захтева, а у року од 15 дана од дана достављања решења врши се рефундација ПДВ. Услови за остваривање права на рефундацију ПДВ морају бити испуњени на дан овере уговора о купопродаји стана. Надлежни порески орган води евиденцију о купцима првог стана и члановима породичних домаћинстава купаца првог стана за које су купци првог стана остварили рефундацију ПДВ, као и о износу остварене рефундације ПДВ.

Према одредби чл. 56а ст. 2. купац првог стана може да оствари ре-
фундацију ПДВ под следећим условима:

- 1) да од 1. јула 2006. године до дана овере уговора о купопродаји на основу којег стиче први стан није имао у својини или сусвојини стан на територији Републике;
- 2) да је уговорена цена стана са ПДВ у **потпуности** исплаћена продавцу уплатом на текући рачун продавца;
- 3) да је површина стана до 40 m², а за чланове његовог породичног домаћинства до 15 m² по сваком члану који није имао у својини или сусвојини стан на територији Републике у периоду од 1. јула 2006. године до дана овере уговора о купопродаји на основу којег стиче први стан, а за власнички удео на стану до површине сразмерне власничком уделу у односу на површину до 40 m², односно до 15 m².

У случају куповине стана под непрофитним условима од јединице локалне самоуправе или непрофитне стамбене организације основане од стране јединице локалне самоуправе за реализацију активности уређених прописима из области социјалног становања, рефундација ПДВ може да се оствари под условом да је на име уговорене цене стана са ПДВ, на текући рачун продавца исплаћен износ који није мањи од износа ПДВ обрачунаог за пренос права располагања на стану.

Ако купац првог стана купује стан површине која је већа од 40 m², право на рефундацију ПДВ може да оствари до износа који одговара површини стана до 40 m².

Породичним домаћинством купца првог стана сматра се заједница живота, привређивања и трошења прихода купца првог стана, његовог супружника, деце, усвојеника, деце његовог супружника, усвојеника његовог супружника, родитеља, његових усвојитеља, родитеља његовог супружника, усвојитеља супружника, са истим пребивалиштем које има и купац првог стана.

Право на рефундацију ПДВ нема:

1. купац стана који је већ остварио рефундацију ПДВ по основу куповине првог стана;
2. члан породичног домаћинства који купује стан а за којег је купац првог стана као члана породичног домаћинства већ остварио рефундацију ПДВ;
3. купац стана који је стекао први стан без обавезе продавца да за промет тог стана плати порез на пренос апсолутних права у складу са Законом о порезима на имовину, а за који је остварено то пореско ослобођење;

4. члан породичног домаћинства купца стана који је стекао први стан без обавезе продавца да за промет тог стана плати порез на пренос апсолутних права у складу са Законом о порезима на имовину, а за који је остварено то пореско ослобођење.

Сагласно одредби чл. 29. Закона о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност (*Службени гласник РС*, бр. 61/07), право на рефундацију ПДВ може се остварити само на основу уговора о купопродаји стана овереног после ступања на снагу овог закона, тј. од 8. јула 2007. године (*Мишљење Министарства финансија*, бр. 430-00-458/2014-04 од 14. 4. 2015. године).

РЕФУНДАЦИЈА ПДВ КУПЦУ ПРВОГ СТАНА

Поступак остваривања права на рефундацију ПДВ ближе је уређен Правилником о поступку остваривања права на повраћај ПДВ и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ. У складу са одредбом чл. 10а Правилника о поступку остваривања права на повраћај ПДВ и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ (у даљем тексту: Правилника о поступку рефундације ПДВ), становима се сматрају стамбени објекти, економски дељиве целине у оквиру тих објеката, као и власнички удели на тим добрима (у даљем тексту: стан).

Купац првог стана писмени захтев за остварење права на рефундацију ПДВ за куповину првог стана подноси се на Обрасцу РФН – Захтев купца првог стана за рефундацију ПДВ, који је одштампан уз Правилник о поступку рефундације ПДВ и чини његов саставни део.

Уз захтев се доставља:

1. извод из матичне књиге рођених;
2. уверење о држављанству;
3. доказ о пребивалишту (оверена фотокопија личне карте или потврда о пребивалишту);
4. оверена копија уговора о купопродаји стана;
5. рачун или други документ о купопродаји стана у којем је исказан ПДВ;
6. доказ да је уговорена цена стана са ПДВ у потпуности исплаћена уплатом на текући рачун продавца, односно доказ да је на име уговорене цене стана са ПДВ исплаћен износ који није мањи од износа ПДВ обрачунатог за први пренос права располагања на стану уплатом на текући рачун продавца у случају куповине стана под непрофитним условима;
7. оверена изјава купца стана да купује први стан.

Ако купац првог стана захтева рефундацију ПДВ и по основу члана или чланова његовог породичног домаћинства, поред напред наведених докумената доставља и:

1. документ којим се потврђује да је физичко лице по основу кога купац првог стана захтева рефундацију ПДВ члан породичног домаћинства купца првог стана;
2. доказ о пребивалишту члана породичног домаћинства (оверена фотокопија личне карте или потврда о пребивалишту).

Изјава купца стана да купује први стан даје се на Обрасцу ИКПС ПДВ – Изјава купца стана да купује први стан, који је одштампан уз Правилник о поступку рефундације ПДВ и чини његов саставни део.

У складу с одредбом чл. 42. Закона о ПДВ, обвезник ПДВ је дужан да купцу првог стана изда рачун. Рачун садржи следеће податке:

- 1) назив, адресу и ПИБ обвезника – издаваоца рачуна;
- 2) место и датум издавања и редни број рачуна;
- 3) назив, адресу и ПИБ обвезника – примаоца рачуна;
- 4) врсту и количину испоручених добара или врсту и обим услуга;
- 5) датум промета добара и услуга и висину авансних плаћања;
- 6) износ основице;
- 7) пореску стопу која се примењује;
- 8) износ ПДВ који је обрачунат на основицу;
- 9) напомену о одредби овог закона на основу које није обрачунат ПДВ;
- 10) напомену да се за промет добара и услуга примењује систем наплате.

Рачун се издаје у најмање два примерка, од којих један задржава издавалац рачуна, а остали се дају купцу првог стана.

У случају када је уговорена цена стана у потпуности исплаћена продавцу од стране трећег лица, а на основу уговора које то лице има са купцем првог стана (на пример, на основу уговора о преузимању дуга, асигнације или уговора о јемству), купац првог стана има право на рефундацију ПДВ, уз испуњење осталих услова, прописаних законом и правилником, за остваривање овог права. Тада као докази да је уговорена цена стана у потпуности исплаћена продавцу служе извод са пословног рачуна продавца (ако је цена исплаћена у новцу) и уговор између купца првог стана и трећег лица које је исплатило уговорену цену стана (*Мишљење Министарства финансија РС*, бр. 413-00-748/2010-04 од 06. 07. 2010. године).

Купац првог стана нема право на рефундацију ПДВ по основу куповине првог стана када је пренос права располагања на стану извршило лице које није обвезник ПДВ, а за тај промет је обрачунало и исказало

ПДВ у рачуну или другом документу који служи као рачун, имајући у виду да је ПДВ обрачунат од стране лица које није имало право исказивања ПДВ у рачуну и није евидентиран у систем ПДВ. Одредбом чл. 10. ст. 1. т. 4. Закона о ПДВ, прописано је, да је порески дужник, у смислу овог закона, лице које у рачуну или другом документу који служи као рачун исказе ПДВ, а није обвезник ПДВ или није извршило промет добара и услуга. Према одредби чл. 44. ст. 3. Закона о ПДВ, лице које исказе ПДВ у рачуну, а није обвезник ПДВ или није извршило промет добара и услуга, дугује исказани ПДВ. Чланом 51. ст. 3. Закона прописано је да се обавеза плаћања ПДВ односи и на пореске дужнике који нису обвезници ПДВ. На промет права својине на стану који врши лице које није обвезник ПДВ, плаћа се порез на пренос апсолутних права у складу са Законом о порезима на имовину. Међутим ако се у конкретном случају ради о куповини првог стана, ослобођење од обавезе плаћања пореза на пренос апсолутних права може се остварити у складу са одредбама Закона о порезима на имовину (*Мишљење од сйране Минисйарсйтва финансија РС*, бр. 413-00-01209/2009-04 од 20. 05. 2009. године).

Када стан купују два купца, односно физичка лица која, а у моменту овере уговора о купопродаји на основу којег стичу предметни стан, нису чинила породично домаћинство, при чему је сваки од њих куповином стекао својину на идеалном делу стана, право на рефундацију ПДВ може да оствари сваки од купаца првог стана ако су испуњени прописани услови, у сразмери у односу на сусвојински део који сваки од купаца купује. Право на рефундацију ПДВ може се остварити за стан чија површина за купца првог стана износи до 40 m², а за власнички удео на стану до површине сразмерне власничком уделу у односу на површину до 40 m² (*Мишљење Минисйарсйтва финансија РС*, бр. 413-00-1307/2010-04 од 26. 04. 2010. године).

Уговорена цена стана са ПДВ у потпуности мора бити исплаћена продавцу стана уплатом на текући рачун продавца. На пример, ако купац првог стана од обвезника ПДВ – Грађевинске дирекције Србије купује стан, а што значи да није реч о куповини стана под непрофитним условима од јединице локалне самоуправе или непрофитне стамбене организације основане од стране јединице локалне самоуправе за реализацију активности уређених прописима из области социјалног становања, при чему купац првог стана исплати продавцу – Грађевинској дирекцији Србије део уговорене цене на текући рачун (уговорену цену стана умањену за износ позајмице коју му је одобрила Грађевинска дирекција Србије), купац првог стана нема право на рефундацију ПДВ по основу куповине првог стана, с обзиром да у овом случају није испуњен услов за остваривање овог права, тј. уговорена цена стана са ПДВ није у потпуности исплаћена

продавцу уплатом на текући рачун продавца. Један од услова за остварење права на рефундацију ПДВ купца првог стана је да је уговорена цена стана са ПДВ у потпуности исплаћена продавцу уплатом на текући рачун продавца, односно да је на име уговорене цене стана са ПДВ исплаћен износ који није мањи од износа ПДВ обрачунаог за први пренос права располагања на стану, на текући рачун продавца, када се ради о куповини стана под непрофитним условима од јединице локалне самоуправе или непрофитне стамбене организације основане од стране јединице локалне самоуправе за реализацију активности уређених прописима из области социјалног становања (*Мишљење Министарства финансија и привреде*, бр. 413-00-270/2013-04 од 6. 6. 2013. године).

ПОРЕСКО ОСЛОБОЂЕЊЕ НА ПРЕНОС АПСОЛУТНИХ ПРАВА ЗА КУПЦА ПРВОГ СТАНА

Порезима на имовину, у смислу Закона о порезима на имовину сматрају се:

- 1) порез на имовину;
- 2) порез на наслеђе и поклон;
- 3) порез на пренос апсолутних права.

У складу с одредбом чл. 23. Закона о порезима на имовину порез на пренос апсолутних права плаћа се код преноса уз накнаду:

- права својине на непокретности;
- права интелектуалне својине;
- права својине на моторном возилу – осим на мопеду, мотокултиватору, трактору и радној машини, права својине на пловилу, односно права својине на ваздухоплову са сопственим погоном – осим државног;
- права коришћења грађевинског земљишта.

Од опорезивања порезом на пренос апсолутних права изузима се и пренос, односно стицање апсолутног права својине на непокретности на који се плаћа порез на додату вредност, у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност (чл. 24а Закона о порезима на имовину).

Дакле, када се ради о преносу права својине на непокретности који се не преноси први пут, односно о преносу права својине већ коришћене непокретности, онда се примењује Закон о порезима на имовину. Стопа пореза на пренос апсолутних права износи 2,5 %.

Порез на пренос апсолутних права не плаћа се на пренос права својине на стану или породичној стамбеној згради (у даљем тексту: стан), односно својинском уделу на стану или породичној стамбеној згради

физичком лицу које купује први стан, за површину која за купца првог стана износи до 40 m² и за чланове његовог породичног домаћинства који од 1. јула 2006. године нису имали у својини, односно сусвојини стан на територији Републике Србије до 15 m² по сваком члану (у даљем тексту: одговарајући стан), под условом да:

1) је купац првог стана пунолетни држављанин Републике Србије, са пребивалиштем на територији Републике Србије;

2) купац првог стана од 1. јула 2006. године до дана овере уговора о купопродаји на основу кога купац стиче први стан, није имао у својини, односно сусвојини стан на територији Републике Србије.

Ако купац првог стана купује својински удео на стану, право на пореско ослобођење остварује се у сразмери са својинским уделом у односу на површину до 40 m², односно до 15 m² (чл. 31а Закона о порезима на имовину).

Породичним домаћинством купца првог стана, у смислу ст. 1. овог члана, сматра се заједница живота, привређивања и трошења прихода купца првог стана, његовог супружника, купчеве деце, купчевих усвојеника, деце његовог супружника, усвојеника његовог супружника, купчевих родитеља, његових усвојитеља, родитеља његовог супружника, усвојитеља купчевог супружника, са истим пребивалиштем као купац првог стана. Ако је површина стана који купац првог стана купује већа од површине одговарајућег стана, порез се плаћа на пренос права својине на разлику површине купљеног и површине одговарајућег стана.

Право на пореско ослобођење нема обвезник који право својине на стану преноси:

1) лицу на основу чије прве куповине стана је једном остварено право на рефундацију пореза на додату вредност, у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност, или на пореско ослобођење од плаћања пореза на пренос апсолутних права у складу са одредбом чл. 31а Закона о порезима на имовину;

2) члану породичног домаћинства купца првог стана за кога је једном остварено право на рефундацију пореза на додату вредност, у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност, или на пореско ослобођење од плаћања пореза на пренос апсолутних права у складу с одредбом чл. 31а Закона о порезима на имовину.

Надлежни порески орган:

– води евиденцију о уговорима о купопродаји станова за које је тај орган утврдио право на пореско ослобођење, о износива пореза на пренос апсолутних права који због тога нису наплаћени на територији јединице локалне самоуправе, о купцима првог стана и о члановима њиховог породичног домаћинства за које је то право искоришћено;

– дужан је да тромесечно, у року од двадесет дана по истеку тромесечја, Министарству финансија – организационој јединици надлежној за послове буџета, доставља извештај о износима пореза на пренос апсолутних права који због тога нису наплаћени на територији јединице локалне самоуправе, о купцима првог стана и о члановима њиховог породичног домаћинства, у претходном тромесечју (чл. 316 Закона о порезима на имовину);

– утврђује право на пореско ослобођење на основу података из пореске пријаве и других података којима орган надлежан за утврђивање, наплату и контролу пореза располаже, а од значаја су за утврђивање пореске обавезе, изјаве купца да купује први стан за себе, односно за себе и чланове његовог породичног домаћинства, као и друге доказе из којих произлази да су испуњени услови за ослобођење по том основу које му је пружио купац првог стана, као и других доказа да су испуњени услови за пореско ослобођење (чл. 396 Закона о порезима на имовину).

Обвезник пореза на пренос апсолутних (продавац), у року од 30 дана од дана настанка пореске обавезе, уз пореску пријаву, за сврху остваривања права на пореско ослобођење, подноси и оверену изјаву купца да купује први стан, као и друге доказе из којих произлази да су испуњени услови за ослобођење по том основу које му је пружио купац првог стана (чл. 36. Закона о порезима на имовину). Пријава се подноси пореском органу у општини на чијој територији се налази непокретност – у случају преноса апсолутних права на непокретности.

Орган надлежан за оверу потписа уговарача на уговору којим се врши пренос права својине на непокретности дужан је да надлежном органу јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази та непокретност достави примерак уговора најкасније у року од десет дана од дана овере потписа уговарача. Јавни бележник дужан је да, у року од десет дана након овере потписа уговарача на уговору, односно сачињавања јавнобележничког записа, којим се врши пренос права на непокретности, надлежном органу јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази та непокретност достави примерак тог уговора, односно јавнобележничког записа.

Документи се достављају у електронском облику. Јединице локалне самоуправе која нема техничких могућности да документе прима у електронском облику, о чему обавештава лица дужна да изврше достављање, документи се достављају у писаној форми поштом (чл. 36а и 37. Закона о порезима на имовину)

Орган надлежан за оверу потписа уговарача на уговору је дужан да надлежном пореском органу након овере потписа уговарача на уговору

којим се врши пренос права својине, достави примерак уговора најкасније у року од 10 дана од дана овере потписа уговарача.

Јавни бележник дужан је да, након овере потписа уговарача на уговору, односно након сачињавања јавнобележничког записа, којим се врши пренос права својине на непокретности на територији Републике Србије, надлежном пореском органу достави примерак тог уговора, односно јавнобележничког записа, у року од десет дана од дана овере потписа уговарача, односно сачињавања јавнобележничког записа.

ЗАКЉУЧАК

Мада је у области пореза *de facto* Србија била на добром путу да испуни ЕУ стандарде, последњим изменама неколико важних пореских закона у 2012. и у 2013. години нарушено је усклађивање у области опорезивања, а пореско законодавство још увек није усаглашено са ЕУ пореским директивама.

Овде нарочито треба истаћи да ПДВ, као облик индиректног опорезивања, не би требало да има социјалну, односно редистрибутивну улогу за разлику од директних пореза. Увођењем посебног поступка за рефундацију ПДВ за куповину првог стана, не само да је извршено усложњавање функционисања механизма ПДВ, већ и одступање од ЕУ директиве о ПДВ. Контрола је компликованија и отворена је додатна могућност за разне злоупотребе. Сада, Пореска управа, која је иначе и пре те измене Закона о ПДВ била и остала неефикасна, мора да води евиденцију и посебну контролу о рефундацији ПДВ за куповину првог стана.

Grosso modo, недовољна пажња посвећена је правичности опорезивања, тако да је *in corpore* досадашња пореска реформа спора. У недостатку прогресивног опорезивања дохотка грађана увођењем посебног поступка за рефундацију ПДВ за куповину првог стана покушава се ублажити овај социјални проблем, чије је место решавања, што се пореза тиче, управо у систему прогресивног опорезивања дохотка грађана.

ЛИТЕРАТУРА

- Закон о порезима на имовину, *Службени гласник РС*, бр. 26/01, *Службени лист ЦРЈ*, број 42/02 – одлука СУС, *Службени гласник РС*, бр. 80/02, 80/02, 135/04, 61/07, 5/09, 101/10, 24/11, 78/11, 57/12 – одлука УС, 47/13, 68/14.
- Закон о порезу на додату вредност, *Службени гласник РС*, бр. 84/04, 86/04, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 68/14, 142/14, 83/15.

Правилник о поступку остваривања права на повраћај ПДВ и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ, *Службени гласник РС*, бр. 107/04, 65/05, 63/07, 107/12, 120/12, 74/13 и 66/14.

Споразум о стабилизацији и придруживању, *Службени лист РС*, бр. 83/2008.

Хрустић, Хасиба, „Хармонизација пореског законодавства Србије са пореским правом Европске Уније“, *Право и привреда, часопис за привредноправну теорију и праксу*, Удружење правника у привреди Србије, бр. 7–9/2015, Година LIII, 438–452.

Хрустић, Хасиба, *Јавне финансије и пореско право*, *Службени гласник РС*, Београд, 2008.

Council Directive 2006/112/EC of 28 November 2006 on the common system of value added tax, Official Journal L 347 of 11. 12. 2006.

THE TAX REFUND TO THE FIRST RESIDENTIAL FLAT BUYER

Summary

Professor Hasiba Hrustić, LL.D

The Center for Law and Financial Research, Belgrade

The value added tax refund to the first residential flat buyer is an important issue that constitutes tax advantage in solving the issue of housing of both young citizens and elders who were not able to solve this problem due to certain social and economic reasons. The value added tax refund to the first residential flat buyer is regulated in Article 56a within chapter 10 Return and refund of the value added tax in the Law on Value Added Tax, which relates to the purchase of a brand new apartment (first transfer of title). When the purchase relates to the already used apartment, the buyer of the first apartment is entitled to be exempt from tax on transfer of title under the terms set in the Law on Property Taxes.

Key words: refund, value added tax, residential flat

Svetozar Dobrosavljev,
advokat u Novom Sadu

TROŠKOVI VANPARNIČNOG POSTUPKA Komentar odluke*

Sud (mislí se na prvostepeni Viši sud u Novom Sadu) je pogrešno primenio materijalno pravo odlučujući o troškovima postupka jer je obračunao troškove uvećavajući ih za zastupanje više predlagača. Ovde predlagači čine jednu procesnu zajednicu u vanparničnom postupku, pri čemu nema potrebe, jer nisu nužni suparničari, da svi ili više naslednika podnose zahtev za rehabilitaciju. Naravno, nije prepreka da više naslednika to učini, ali, kako su oni jedna procesna zajednica i zapravo predstavljaju jednu stranku, pri čemu se radi o zahtevu za rehabilitaciju njihovog pravnog prethodnika, naknada troškova im pripada za zastupanje jedne stranke, bez uvećanja.

(Rešenje Apelacionog suda u Novom Sadu br. Rehž. 275/16 od 14. 09. 2016)

Iz obrazloženja: Navedena sentenca je doslovno prenetá iz označene odluke Apelacionog suda (str. 3 pasus 5) i predstavlja jedan ozbiljan presedan u sudskoj praksi, koliko znamo za sada samo Apelacionog suda u Novom Sadu, a tiče se primene, ili bolje reći neprimene Zakona o advokaturi (*Službeni glasnik Republike Srbije* br. 31 od 09. 05. 2011.) i Tarife o nagradama i naknadama troškova za rad advokata (*Službeni glasnik Republike Srbije* br. 121 od 24. 12. 2012).

U postupku restitucije nezakonito oduzete imovine pok. S. M. predlagačima (ovde podnosioci zahteva za rehabilitaciju) je naloženo od strane postupajućeg organa Agencije za restituciju – Područna jedinica u Novom Sadu aktom

* Rad primljen 25. 10. 2016. godine.

br. 46-001211/2013 od 03. 02. 2014. da dostave odluku o rehabilitaciji (njihovog pravnog prethodnika S. M.) ili da pruže dokaz o pokrenutom postupku rehabilitacije.

Dakle podnosioci zahteva su inkludirani u ovaj postupak po nalogu postupajućeg državnog organa i potpuno je nebitno da li oni predstavljaju procesnu zajednicu u postupku rehabilitacije. Možemo da se složimo sa tim da se dejstvo odluke o rehabilitaciji proteže na sve zainteresovane subjekte, u ovom slučaju one koji su blagovremeno podneli uredan i potpun zahtev za restituciju. Naslednici koji nisu podneli blagovremen i potpun zahtev za restituciju ne mogu uživati nikakav benefit u slučaju pozitivnog ishoda postupka rehabilitacije njihovog pravnog prethodnika. Stav Apelacionog suda da svi naslednici nemaju potrebe da podnose zahtev za rehabilitaciju jer nisu nužni suparničari je pogrešan jer je jednostavno suprotan nalogu ovlašćenog organa za restituciju. Naslednici i podnosioci zahteva za restituciju ne treba da vezuju svoju sudbinu za ishod postupka koji bi vodio samo jedan od njih, već svakako imaju i obavezu i interes da lično vode ovaj postupak i u njemu uspeju.

Kada je reč o odluci o troškovima postupka naravno da proceduralni propisi (ZVP i ZPP) obavezuju sudove da primene i Zakon o advokaturi i važeću Tarifu o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, u konkretnom slučaju tarifni broj 17 koji glasi:

„Kada advokat zastupa više stranaka, nagrada mu se po ovom osnovu dodatno uvećava za svaku radnju koju preduzima za po 50 % za drugu i svaku narednu stranku. U ovom slučaju, uvećan iznos nagrade se obračunava u odnosu na svaku procesnu radnju ponaosob tako što se nagrada za zastupanje jedne stranke uvećava procentom koji odgovara broju stranaka koje advokat zastupa u trenutku kada se procesna radnja preduzima.”

Dakle citirani propis ne pravi razliku između običnih, jedinstvenih i nužnih suparničara i u svakoj od ovih situacija nagrada se mora uvećati jer je to jednostavno zakonski imperativ, a ne stvar tumačenja smisla nekog propisa. Kada bi to bilo u pitanju i tada autentično tumačenje ne daju sudovi već onaj ko je propis doneo. U ovom slučaju je to Advokatska komora Srbije.

Još nešto. Ako bi ovakav presedan zaživeo u praksi tada bi advokati u cilju zaštite interesa klijenata, a i svojih, u svim situacijama suparničarstava (osim nužnog) podnosili zasebne inicijalne akte što bi značilo uvećane troškove postupka a što je svakako suprotno i načelima ekonomičnosti postupka.

Da zaključimo, u konkretnom slučaju je pravilno Viši sud u Novom Sadu u svojoj odluci br. Reh. 19/2016 od 30. 05. 2016. g. za zastupanje četiri predlagača obračunao i dosudio uvećane troškove tj. nagradu za po 50 % za svaku drugu i dalju stranku, a Apelacionu sud je ovakvu odluku preinačio tako što je umanjio dosuđeni iznos ne primenjujući uvećanje.

**СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА
одржане 29. 06. 2016. године**

1. АНТОЛИЋ ТИЈАНА, дипломирани правник, рођена 17. 07. 1988. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, др Илије Ђуричића 2а.

– БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника АНТОЛИЋ ТИЈАНА, адвокатски приправник код Поповић Соње, адвоката у Новом Саду, са даном 03. 07. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

2. ВУЛИЋ СРЂАН, дипломирани правник, рођен 19. 04. 1985. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Стевана Брановачког 6а/1.

– БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника ВУЛИЋ СРЂАН, адвокатски приправник код Вулић Бранислава, адвоката у Новом Саду, са даном 03. 07. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

3. ЈОВИЧИЋ САША, дипломирани правник, рођен 22. 11. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Аугуста Цесарца 12.

– БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника ЈОВИЧИЋ САША, адвокатски приправник код Јовичић Ранка, адвоката у Новом Саду, са даном 03. 07. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

4. БАБОВИЋ ИГОР, дипломирани правник, рођен 25. 12. 1983. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Лазе Костића 11/2.

– БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника БАБОВИЋ ИГОР, адвокатски приправник код Мадић Оливера, адвоката у Новом Саду, са даном 03. 07. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

5. МИЉЕШИЋ АНДРЕЈ, дипломирани правник, рођен 27. 09. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Бачу, Добровољачка 2.

– БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника МИЉЕШИЋ АНДРЕЈ, адвокатски приправник код Зарупски Ромеа, адвоката у Бачу, са даном 03. 07. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

6. ЋЕТОЈЕВИЋ ДАНИЈЕЛ, дипломирани правник, рођен 02. 04. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сремској Митровици, Краља Петра Првог 49/1.

– БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника ЋЕТОЈЕВИЋ ДАНИЈЕЛ, адвокатски приправник код Видић Манастирац Видосаве, адвоката у Сремској Митровици, са даном 03. 07. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

7. СПАЈИЋ МИЛОШ, дипломирани правник, рођен 09. 05. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Руми, ЈНА 142.

– БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника СПАЈИЋ МИЛОШ, адвокатски приправник код Спајић Србислава, адвоката у Руми, са даном 03. 07. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

8. МИЈИЋ ЈАСМИНА, дипломирани правник, рођена 02. 06. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сомбору, Мите Поповића 1.

– БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника МИЈИЋ ЈАСМИНА, адвокатски приправник код Војновић Миодрага, адвоката у Новом Саду, са даном 03. 07. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

9. БОЈИЋ ВАЊА, дипломирани правник, рођен 18. 10. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Мише Димитријевића 1/а, стан 20.

10. РАДОСАВЉЕВИЋ ИГОР, дипломирани правник, рођен 09. 11. 1986. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Стражиловска 31/2, стан 3.

11. СИМИЋ ДРАГАН, дипломирани правник, рођен 19. 09. 1988. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Позоришни трг 7.

12. НЕМЧЕВ ЦИНИЋ ТАМАРА, дипломирани правник, рођена 17. 04. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Браће Рибникара 5/VI, стан 22.

13. БАНИЋ БИЉАНА, дипломирани правник, рођена 30. 11. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Краља Александра 6.

14. ЧЕРОВИЋ СВЕТЛАНА, дипломирани правник, рођена 05. 05. 1986. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Текелијина 22/1, стан 3.

15. ЛАЗАРЕВИЋ НИНА, дипломирани правник, рођена 03. 12. 1988. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Косовска 24, локал 2.

16. ДУРЕКОВИЋ МАРИЈА, дипломирани правник, рођена 28. 12. 1984. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Стражиловска 27/12/III.

17. ЧЕМАН ЛИДИЈА, дипломирани правник, рођена 21. 07. 1979. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Мирослава Антића 4.

18. КНЕЖЕВИЋ БОШКО, дипломирани правник, рођен 19. 04. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Булевар Јована Дучића 41, стан 21.

19. ВАСИЉЕВИЋ МАРИЈАНА, дипломирани правник, рођена 18. 01. 1984. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Бачком Јарку, Вука Караџића 4.

20. ТРНИНИЋ НАТАША, дипломирани правник, рођена 04. 02. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Жабљу, Николе Тесле 54.

21. ДЕБЕЉАЧКИ ИВАНА, дипломирани правник, рођена 21. 08. 1982. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Суботици, Матка Вуковића 8.

22. БАРЧИЋ ЈАСМИНА-ТАТЈАНА, дипломирани правник, рођена 23. 01. 1984. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сремској Митровици, Јеврема Видића 8/1.

23. МИЉАНИЋ ЉУБИША, дипломирани правник, рођен 24. 08. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сремској Митровици, Арсенија Чарнојевића 13.

24. МАЦАНОВИЋ СЛОБОДАН, дипломирани правник, рођен 15. 08. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 04. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сремској Митровици, Арсенија Чарнојевића 10/3.

25. БОСИЉ НЕНАД, дипломирани правник, рођен 24. 01. 1986. године УПИСУЈЕ СЕ 11. 07. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Панчеву, Војводе Радомира Путника 21.

26. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЛАБОВИЋ НАТАША, рођена 17. 04. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Драпшин Живане, адвоката у Бечеју, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

27. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ОБРАДОВИЋ СТРАХИЊА, рођен 27. 11. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Штрбац Милана, адвоката у Бачкој Паланци, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

28. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ПУШАРА МИЛЕНА, рођена 02. 11. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Влајковић Милана, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

29. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду СТАНКОВИЋ ЈЕЛЕНА, рођена 03. 05. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Перески Славка, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

30. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДОБРИЈЕВИЋ ДАНКА, рођена 10. 04. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Савин Соње, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

31. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЉУБАНИЋ МИЛИЈАНА, рођена 16. 03. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Карановић Милице, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

32. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МРДАЉ ДАНКА, рођена 14. 07. 1985. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Жикић Љубице, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

33. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВИРИЈЕВИЋ ОЛИВЕР, рођен 23. 05. 1980. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Бенић Љиљане, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

34. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду АЛЕКСИЋ МАРИЈА, рођена 31. 01. 1985. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Бабић Вишекруна Љиљане, адвоката у Панчеву, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

35. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЂУКИЋ ДИМИТРИЈЕ, рођен 12. 05. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Бељански др Слободана, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

36. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ГУШАВАЦ МИЛАН, рођен 21. 05. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Поповић Срђана, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

37. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду НЕШИЋ ЈЕЛЕНА, рођена 09. 10. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Нешић Радомира, адвоката у Бечеју, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

38. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЂАКОВИЋ СЊЕЖАНА, рођена 20. 07. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Поповић Срђана, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

39. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЗАВИШИЋ НЕМАЊА, рођен 04. 05. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Томић Видовић Љиљане, адвоката у Врбасу, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

40. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду САВИЋ МИЛИЦА, рођена 05. 02. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Крпић Бисерке, адвоката у Суботици, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

41. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВУКМИРОВИЋ СЛАЂАНА, рођена 21. 05. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Станимиров Бошка, адвоката у Новом Кнежевцу, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

42. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МАРИЋ СОФИЈА, рођена 09. 09. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Карановић Милице, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

43. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду СИМИЋ ЛАЗАР, рођен 29. 06. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Милошевић Мирослава, адвоката у Руми, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

44. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВУЧЕТИЋ ЈЕЛЕНА, рођена 11. 01. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Зељевић Оливера, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

45. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ПЕТРОВИЋ МАЈА, рођена 26. 04. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Карановић Милице, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

46. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МИЛОШЕВ ДРАГАН, рођен 02. 01. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Радовановић Бранимира, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

47. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДУРЕКОВИЋ ЈОВАНА, рођена 20. 01. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Пајовић Кутузов Тијане, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

48. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БЕДНАРИК ГОРАН, рођен 25. 11. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Рацић Дражена, адвоката у Суботици, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

49. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ТУЦАКОВ АЛЕКСАНДРА, рођена 18. 08. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Кежић Љилане, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

50. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ХАЏИЋ СРЕЋКО, рођен 08. 10. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Кесерић Синише, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

51. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БАБИЋ АНА, рођена 18. 02. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Станков Јована, адвоката у Зрењанину, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

52. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МИЛАШИНОВИЋ МИЉАН, рођен 11. 07. 1977. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Вукмировић Рајка, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године, у трајању од две године.

53. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду САВИЋ ДРАЖЕН, рођен 11. 09. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Савић Милана, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

54. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МАКСИМОВИЋ МИЛЕНА, рођена 05. 07. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Радованов Миленка, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

55. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ХОРОШКО ИВА, рођена 08. 10. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Савин Соње, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

56. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЛАКИЋ ЈЕЛЕНА, рођена 12. 06. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Димитријевић Гавре, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

57. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду НАЂХЕЂЕШИ АНА, рођена 27. 09. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Поповић Соње, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

58. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ТРИПИЋ МИЛИЦА, рођена 26. 07. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

59. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ТОДОРОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 20. 10. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Матић Мирослава, адвоката у Суботици, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

60. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду АНЂЕЛИЋ ДРАГИЦА, рођена 08. 11. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Анђелић Даринке, адвоката у Чантавиру, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

61. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДУГАЈЛИЋ СТЕФАН, рођен 12. 03. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Лакићевић Шили Јелене, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

62. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду НОВАКОВИЋ НЕМАЊА, рођен 22. 06. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Станивуковић Горана, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

63. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БЕЛИЋ ТАМАРА, рођена 07. 07. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гојковић Александре, адвоката у Новом Саду, дана 04. 07. 2016. године, у трајању од две године.

64. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине КУБИЊЕЦ др ЈАНКО, адвокат у Новом Саду са даном 25. 05. 2016. године, услед смрти.

– Вег др Енике, адвокат у Новом Саду, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

65. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине КАРДАШ ДУШКО, адвокат у Сремској Митровици са даном 28. 05. 2016. године, услед смрти.

– Рољић Јово, адвокат у Сремској Митровици, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

66. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине НАЂАЛИН ОЛИВЕРА, адвокат у Војвода Степи са даном 10. 06. 2016. године, на лични захтев.

– Именовани адвокат задржава чланство у Посмртном фонду АК Војводине.

– Милошевић Милица, адвокат у Војвода Степи, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

67. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине АЛЕКСИЋ ДРАГОСЛАВ, адвокат у Вршцу са даном 09. 06. 2016. године, због заснивања радног односа.

– Алексић Мирјана, адвокат у Вршцу, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

68. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине МИЛУТИНОВИЋ ДАРКО, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Савин Соње, адвоката у Новом Саду, са даном 03. 06. 2016. године.

69. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ЧОЛИЋ МАЈА, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Алексић др Немање, адвоката у Новом Саду, са даном 06. 06. 2016. године.

70. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ПАНТИЋ ЉУБИЦА, адвокатски приправник у Сремској Митровици, на адвокатско-приправничкој вежби код Сретеновић Славице, адвоката у Сремској Митровици, са даном 30. 06. 2016. године.

71. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине СОЛАР ИЛИЈАНА, адвокатски приправник у Старој Пазови, на адвокатско-приправничкој вежби код Вујовић Драгана, адвоката у Старој Пазови, са даном 29. 06. 2016. године.

72. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЈАЊИЋ МИНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 30. 05. 2016. до 29. 05. 2017. године.

– Ђуран Милић Емина, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

73. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да СОМБОРАЦ ТИЈАНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због боловања почев од 23. 05. 2016. године.

– Гостовић Сомборац Драгица, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

74. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЂУКИЋ НИКОЛИЈИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због боловања почев од 10. 06. 2016. године.

– Катанић Гордана, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

75. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ГАЛИЋ ВЛАДИМИРУ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на бављење адвокатуром због избора на функцију покрајинског секретара за урбанизам и заштиту животне средине, почев од 20. 06. 2016. године, док траје ова функција.

– Мишчевић Војислав, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

76. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЧУДИЋ ИВАНА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 05. 07. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и неге детета.

– Ђуран Милић Емина, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

77. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ће ФИЛИПОВИЋ МИЛЕНКО, адвокат у Новом Саду, наставити са радом дана 04. 09. 2016. године, након што му је привремено било престало право на бављење адвокатуром због избора на функцију председника Општине Сремски Карловци.

– Савић Милан, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

78. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ће ЖИВКОВ МИЛУЦУ, адвокат у Вршцу, наставити са радом дана 18. 08. 2016. године, након што му је привремено било престало право на бављење адвокатуром због избора на функцију секретара скупштине Града Вршца.

– Љаљић Марија, адвокат у Вршцу, разрешава се дужности привременог заменика.

79. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ће МАГЛАИ ЈЕНЕ, адвокат у Бајмоку, наставити са радом дана 24. 06. 2016. године, након што му је привремено било престало право на бављење адвокатуром због избора на функцију градоначеника Града Суботице.

– Ердељи Тонковић Ана, адвокат у Бајмоку, разрешава се дужности привременог заменика.

80. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ће ЛЕВНАЈИЋ САША, адвокат у Панчеву, наставити са радом дана 15. 07. 2016. године, након што му је привремено било престало право на бављење адвокатуром због избора на функцију заменика градоначелника Града Панчева.

– Василије Милош, адвокат у Панчеву, разрешава се дужности привременог заменика.

81. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЂУРИЋ МИРОСЛАВ, адвокатски приправник у Сремској Каменици, наставио са адвокатско-приправничком вежбом дана 01. 07. 2016. године, након што му је привремено било престало право на обављање вежбе.

82. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Ђукић Николија, адвокат у Новом Саду, променила презиме, које сада гласи Илић.

83. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Цвејанов Марија, адвокат у Зрењанину, променила презиме, које сада гласи Балаш.

84. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Кнежевић мр Сима, адвокат у Новом Саду, стекао научни степен доктора правних наука.

85. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ФИЛАГИЋ БОЈАНА, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинула адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду дана 07. 06. 2016. године, те да исту наставља код Ђуран Милић Емине, адвоката у Новом Саду, дана 08. 06. 2016. године.

86. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ПИНТЕР КРИСТИНА, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинула адвокатско-приправничку вежбу код Кубињец др Јанка, адвоката у Новом Саду дана 25. 05. 2016. године, те да исту наставља код Вег др Енике, адвоката у Новом Саду, дана 26. 05. 2016. године.

87. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ТЕШАНОВИЋ СТЕФАН, адвокатски приправник у Сремској Митровици, прекинуо адвокатско-приправничку вежбу код Кардаш Душка, адвоката у Сремској Митровици дана 28. 05. 2016. године, те да исту наставља код Комленац Влајка, адвоката у Сремској Митровици, дана 30. 05. 2016. године.

88. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ДАШИЋ НЕНАД, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Отокара Кершованија 14а, почев од 01. 07. 2016. године.

89. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВАСИЛИЈЕ МИЛОШ, адвокат у Панчеву, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Војводе Радомира Путника 1, почев од 10. 06. 2016. године.

90. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МЕИЋ С. АЛЕКСАНДАР, адвокат у Ечки, преселио седиште адвокатске канцеларије у Зрењанин, Насеље бригадира Ристића 2/19, почев од 20. 06. 2016. године.

СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА одржане 02. 09. 2016. године

1. ВОЈВОДИЋ МАРИЈА, дипломирани правник, рођена 21. 10. 1983. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Радничка 10/1.

– Брише се из Именика адвокатских приправника ВОЈВОДИЋ МАРИЈА, адвокатски приправник код Гарабандић Александра, адвоката у Новом Саду, са даном 08. 09. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

2. МАРЈАНОВИЋ МИЛИЦА, дипломирани правник, рођена 01. 12. 1988. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Радничка 12/2.

– Брише се из Именика адвокатских приправника МАРЈАНОВИЋ МИЛИЦА, адвокатски приправник код Карадаревић Горана, адвоката у Новом Саду, са даном 08. 09. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

3. ГУБЕРИНИЋ ВЕСЕЛИН, дипломирани правник, рођен 23. 04. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Максима Горког 48, стан 2.

– Брише се из Именика адвокатских приправника ГУБЕРИНИЋ ВЕСЕЛИН, адвокатски приправник код Укропина Дејана, адвоката у Новом Саду, са даном 08. 09. 2016. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

4. ПАВЛИЧИЋ ИГОР, дипломирани правник, рођен 15. 10. 1970. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Радничка 22, стан 7.

5. ТОМИЋ РОЗАЛИЈА, дипломирани правник, рођена 23. 08. 1948. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Селјачких буна 89/IV, стан 242.

6. ДАМЈАНОВИЋ ДРАГАНА, дипломирани правник, рођена 21. 11. 1983. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Грчкошколска 1.

7. ВАЖИЋ С. ВЛАДИМИР, дипломирани правник, рођен 04. 10. 1966. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Бачкој Паланци, Жарка Зрењанина 80.

8. ЈОВОВИЋ ЛУКА, дипломирани правник, рођен 05. 11. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Врбасу, Ивана Милутиновића 25.

9. ТАБАЧКИ СРЂАН, дипломирани правник, рођен 25. 06. 1979. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Зрењанину, Краља Александра I Карађорђевића 2/IX, канцеларија 3.

10. ШАРЧЕВИЋ ТАМАРА, дипломирани правник, рођена 11. 09. 1985. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Суботици, Матије Корвина 15/1, стан 1.

11. НАРЕВСКИ ТАЊА, дипломирани правник, рођена 22. 01. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Бечеју, Бранка Симица 5.

12. КРСТИЋ ФИЛИП, дипломирани правник, рођен 17. 10. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 09. 09. 2016. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Суботици, Туре Ђаковића 17.

13. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БЛАЖЕВИЋ ВЛАДИМИР, рођен 02. 09. 1986. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Грбовић Миљана, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

14. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду КОЈИЋ СНЕЖАНА, рођена 11. 02. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Карановић Милице, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

15. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДЕУРИЋ КРИСТИНА, рођена 06. 10. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Марић Мирка, адвоката у Жабљу, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

16. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду АНТУНОВИЋ КАТАРИНА, рођена 10. 11. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Срећковић Милоша, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

17. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду АЛАЋУЗ МАРИНА, рођена 03. 09. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Карановић Милице, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

18. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЦВИЈАНОВИЋ МАРКО, рођен 05. 02. 1992. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Радовановић Бранимира, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

19. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду КУЗМАНОВИЋ ИРЕНА, рођена 25. 03. 1986. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Савин Соње, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

20. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ТЕШОВИЋ НЕМАЊА, рођен 05. 03. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Сарић Биљане, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

21. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ГЛУВАКОВИЋ ДУШКО, рођен 05. 11. 1986. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

22. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ПИСАРИЋ ВАЊА, рођена 14. 11. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

23. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ПЕШИЋ МАЈА, рођена 17. 04. 1982. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Крчадинац Косте, адвоката у Панчеву, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

24. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду АЛЕКСИЋ ВАЊА, рођена 27. 02. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Алексић Слободана, адвоката у Ковачици, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

25. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду КОМАТИНА ДРАГАНА, рођена 13. 02. 1975. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Јаковљевић Стевана, адвоката у Панчеву, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

26. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЉЕШИЋ ВОЈИСЛАВА, рођена 31. 07. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Полић Љилане, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

27. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду НЕДИЋ ГОРАН, рођен 01. 03. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Попивоца Славка, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

28. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду САВИЋ ВЛАДИМИР, рођен 04. 03. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Миљковић Срђана, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

29. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЂУРЂЕВИЋ ТИЈАНА, рођена 24. 10. 1993. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Ђурђевић Владимира, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

30. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЖИВКОВИЋ МЛАДЕН, рођен 02. 07. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Милић Страхиње, адвоката у Сомбору, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

31. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДОРОШКИ НАДИЦА, рођена 27. 11. 1983. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Милошевић Мирослава, адвоката у Руми, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

32. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду КОВАЧЕВИЋ МАРИЈА, рођена 25. 12. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Борђошки Милана, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

33. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду КОСАНОВИЋ НИКОЛИНА, рођена 21. 08. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Ђорђевић др Драгана, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

34. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЛАЗАРЕВИЋ АЛЕКСАНДРА, рођена 02. 06. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Савин Соње, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

35. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ТРБОЈЕВИЋ ДУШАНКА, рођена 10. 01. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Игњатић Данијела, адвоката у Беочину, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

36. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЈОВАНИЋ ТАТЈАНА, рођена 28. 08. 1982. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Савин Соње, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

37. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВУКОЈЕВИЋ ВОЈИСЛАВ, рођен 28. 02. 1985. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Дражић Сање, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

38. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДРАЖИЋ НИКОЛА, рођен 04. 10. 1980. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Марић Рајка, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

39. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду НИКОЛИЋ МИЛОШ, рођен 09. 08. 1993. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Славковић Немање, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

40. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ШКРБИЋ ЗЛАТА, рођена 11. 07. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Рибаров Зорана, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

41. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВЕЛИЧАНИН МАРИЈА, рођена 28. 09. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Савин Соње, адвоката у Новом Саду, дана 07. 09. 2016. године, у трајању од две године.

42. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине ХРНЧЈАР ВЕРИЦА, адвокат у Новом Саду са даном 12. 07. 2016. године, ради пензионисања.

– Именовани адвокат задржава чланство у Посмртном фонду АК Војводине.

– Спасојевић Иванчић Дејана, адвокат у Новом Саду, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

43. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине МОМЧИЛОВИЋ НИКОЛА, адвокат у Футогу са даном 05. 07. 2016. године, због заснивања радног односа.

– Именовани адвокат задржава чланство у Посмртном фонду АК Војводине.

– Старевих Душан, адвокат у Новом Саду, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

44. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине ХАСАНОВИЋ КОРАЋ БИЉАНА, адвокат у Вршцу са даном 04. 06. 2016. године, ради пензионисања.

– Ковачевић Данило, адвокат у Вршцу, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

45. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине АЛЕКСИЋ МИЛОРАД, адвокат у Српској Црњи са даном 22. 04. 2016. године, на лични захтев.

– Именовани адвокат задржава чланство у Посмртном фонду АК Војводине.

– Милошевић Милица, адвокат у Војвода Степи, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

46. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ЈОВАНОВИЋ НЕВЕНА, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-

-приправничкој вежби код Михајловић Мирјане, адвоката у Новом Саду, са даном 01. 07. 2016. године.

47. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ПЕТРОВИЋ МАРКОВИЋ ЈЕЛЕНА, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Радоњанин Миреле, адвоката у Новом Саду, са даном 18. 07. 2016. године.

48. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине РАДМИЛОВИЋ МИЛИЦА, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Ђорђевић др Драгана, адвоката у Новом Саду, са даном 13. 07. 2016. године.

49. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине БУДОВАЛЧЕВ АЛЕКСАНДАР, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Славковић Немање, адвоката у Новом Саду, са даном 28. 06. 2016. године.

50. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине КРСМАНОВИЋ ПРЕДРАГ, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Примовић Гордане, адвоката у Новом Саду, са даном 01. 07. 2016. године.

51. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине АНДРИЋ АЛЕКСАНДАР, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Милаш Милице, адвоката у Новом Саду, са даном 19. 07. 2016. године.

52. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине СЕКУЛИЋ СТРАХИЊА, адвокатски приправник у Сомбору, на адвокатско-приправничкој вежби код Бељански Бранислава, адвоката у Сомбору, са даном 22. 07. 2016. године.

53. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине БЕДНАРИК ГОРАН, адвокатски приправник у Суботици, на адвокатско-приправничкој вежби код Рацић Дражена, адвоката у Суботици, са даном 25. 07. 2016. године.

54. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине КРАСУЛА МАРИЧИЋ ЕМИЛИЈА, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Маричић Владимира, адвоката у Новом Саду, са даном 31. 08. 2016. године.

55. БРИШЕ СЕ из чланства Посмртног фонда Адвокатске коморе Војводине ГРБИЋ ДРАГИЦА, бивши адвокат из Панчева са даном 19. 07. 2016. године, на лични захтев.

– Отписује се дуговање по основу чланства у Посмртном фонду АК Војводине у износу од 500,00 динара.

56. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ГАК ВЛАДИМИРУ, адвокату у Инђији, привремено престаје право на бављење адвокатуром због избора на функцију председника општине Инђија, почев од 01. 06. 2016. године, док траје ова функција.

– Гак Миле, адвокат у Инђији, одређује се за привременог заменика.

57. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да МИЛЕНКОВИЋ МАРИНИ, адвокату у Зрењанину, привремено престаје право на обављање адвокатуре због боловања почев од 01. 07. 2016. године.

– Берак Савковић Деана, адвокат у Зрењанину, одређује се за привременог заменика.

58. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЈУТИЋ З. ДРАГАНИ, адвокату у Инђији, привремено престаје право на обављање адвокатуре због боловања почев од 10. 08. 2016. године.

– Коларић Немања, адвокат у Инђији, одређује се за привременог заменика.

59. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЛАЛИН МАРИЈИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 17. 08. 2016. до 16. 08. 2017. године.

– Ковачевић Иван, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

60. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЕВИЋ ЈЕЛЕНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 07. 07. 2016. до 06. 07. 2017. године.

– Ружичић Растко, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

61. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЖУНИЋ МАРИЋ ТИЈАНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 09. 08. 2016. до 08. 08. 2017. године.

– Жунић Витомир, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

62. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да КАВЧИЋ БРАНИСЛАВИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 19. 07. 2016. до 18. 07. 2017. године.

– Перески Славко, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

63. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЂУЛИНАЦ ИВАНИ, адвокату у Зрењанину, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства почев од 29. 07. 2016. године.

– Суботић Марина, адвокат у Зрењанину, одређује се за привременог заменика.

64. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЉУБИЋ ТОДОРАН МАРИНЕЛИ, адвокату у Панчеву, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета почев од 24. 08. 2016. године.

– Фератовић Султан, адвокат у Панчеву, одређује се за привременог заменика.

65. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ће КОВАЧЕВИЋ МАЈИ, адвокатском приправнику у Новом Саду, привремено престати право на обављање адвокатско-приправничке вежбе због стручног усавршавања у иностранству, у периоду од 05. 09. 2016. до 28. 02. 2017. године.

66. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ГАЛИЋ ЈЕЛЕНА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 30. 08. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и неге детета.

– Јовичић Сандра, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

67. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ПЕЈИЋ ЈОВАНА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 06. 09. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и неге детета.

68. Матић Давор, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

69. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЈАКШИЋ ИВА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 22. 08. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и неге детета.

– Ђукић Милан, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

70. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је САМАРЦИЈА МИРЈАНА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 01. 08. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и неге детета.

– Вучевић Весна, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

71. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ТОЈИЋ СРЕТЕНОВИЋ ВЕРИЦА, адвокат у Сремској Митровици, наставила са радом дана 01. 08. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и неге детета.

– Сретеновић Славица, адвокат у Сремској Митровици, разрешава се дужности привременог заменика.

72. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЛАЗИЋ ДРАГАНА, адвокат у Зрењанину, наставила са радом дана 11. 07. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због избора на функцију.

– Лужаић Дане, адвокат у Зрењанину, разрешава се дужности привременог заменика.

73. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је НАЗАРЧИЋ СТЕВИЦА, адвокат у Вршцу, наставио са радом дана 02. 09. 2016. године, након што му је привремено било престало право на бављење адвокатуром због избора на функцију.

– Ружић Градимир, адвокат у Вршцу, разрешава се дужности привременог заменика.

74. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је САМАРЦИЋ НАТАЛИЈА, адвокат у Сенти, наставила са радом дана 26. 08. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и неге детета.

– Николић Душан, адвокат у Сенти, разрешава се дужности привременог заменика.

75. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВУЈОВИЋ МИРНА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 08. 08. 2016. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због боловања.

– Бијелица Богдан, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

76. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Зекић Александра, адвокат у Новом Саду, променила презиме, које сада гласи Зекић Јолдић.

77. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Лазић Драгана, адвокат у Зрењанину, променила презиме, које сада гласи Мирков.

78. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Стојчић Рајан Љубица, адвокат у Сремској Митровици, променила лично име, које сада гласи Стојчић Ј. Љубица.

79. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Жакула Сандра, адвокат у Новом Саду, променила презиме, које сада гласи Кузман.

80. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЧУТУРИЋ ДАНИЈЕЛА, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинула адвокатско-приправничку вежбу код Перић Дамира, адвоката у Футогу дана 01. 08. 2016. године, те да исту наставља код Стипанчевић Винка, адвоката у Новом Саду, дана 02. 08. 2016. године.

81. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ПОПАДИЋ ДАНИЈЕЛА, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинула адвокатско-приправничку вежбу код Керац Уроша, адвоката на Ченеју дана 31. 07. 2016. године, те да исту наставља код Цупаћ Николе, адвоката у Новом Саду, дана 01. 08. 2016. године.

82. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је КОВАЧЕВИЋ НЕМАЊА, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинуо адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду дана 04. 08. 2016. године, те да исту наставља код Купрес Слађане, адвоката у Новом Саду, дана 05. 08. 2016. године.

83. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЋУРЧИЋ НЕНАД, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинуо адвокатско-приправничку вежбу код Тагић Бранка, адвоката у Новом Саду дана 30. 06. 2016. године, те да исту наставља код Кљајић Горана, адвоката у Новом Саду, дана 01. 07. 2016. године.

84. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је КАПОР СТРАХИЊА, адвокатски приправник у Зрењанину, прекинуо адвокатско-приправничку вежбу код Кереша Кристијана, адвоката у Зрењанину дана 30. 06. 2016. године, те да исту наставља код Алексић Драгише, адвоката у Зрењанину, дана 01. 07. 2016. године.

85. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Васиљевић Маријана, адвокат у Новом Саду, приступила Заједничкој адвокатској канцеларији „Алексић са сарадницима“, са седиштем у Новом Саду, Грчкошколска 1, почев од 05. 08. 2016. године.

86. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ГРБИЋ НИКОЛА, адвокат у Новом Саду, преселио седиште адвокатске канцеларије у Руму, Партизанска 54, почев од 10. 08. 2016. године.

87. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВАСИЉЕВИЋ МАРИЈАНА, адвокат у Бачком Јарку, преселила седиште адвокатске канцеларије у Нови Сад, Грчкошколска 1, почев од 05. 08. 2016. године.

88. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЈАСИКА ДРАГАН, адвокат у Инђији, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Војводе Степе 25, почев од 01. 08. 2016. године.

89. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЈАСИКА мр НИКОЛА, адвокат у Инђији, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Војводе Степе 25, почев од 01. 08. 2016. године.

90. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЈАСИКА РАЈКА, адвокат у Инђији, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Војводе Степе 25, почев од 01. 08. 2016. године.

91. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МИЉУШ СЛАВИША, адвокат у Инђији, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Војводе Степе 25, почев од 01. 08. 2016. године.

92. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је КОВАЧЕВ АНА-МАРИЈА, адвокат у Бечеју, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Зелена 73, почев од 11. 07. 2016. године.

93. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВЕЛИКИНАЦ ГОРДАНА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Стражиловска 33, почев од 01. 07. 2016. године.

94. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ПЕТКОВ СТЕВАН, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Булевар ослобођења 109, приземље, почев од 15. 07. 2016. године.

95. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је СТОЈЧИЋ Ј. ЉУБИЦА, адвокат у Сремској Митровици, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Ратарска 21/1, почев од 12. 07. 2016. године.

96. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЈОВАНОВИЋ КАТАРИНА, адвокат у Сремској Митровици, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Ратарска 21/1, почев од 12. 07. 2016. године.

97. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је НАЗАРЧИЋ СТЕВИЦА, адвокат у Вршцу, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Жарка Зрењанина 29, почев од 02. 09. 2016. године.

98. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВУЛЕТИЋ НЕНАД, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Браће Радића 22, почев од 01. 08. 2016. године.

99. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВУЛЕТИЋ ДРАГОМИР, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Браће Радића 22, почев од 01. 08. 2016. године.

100. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је РАЦИЋ ДРАЖЕН, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Ђуре Ђаковића 17, почев од 16. 08. 2016. године.

101. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је СПРЕМО ТИЈАНА, адвокат у Суботици, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Корзо 10 Б, почев од 08. 08. 2016. године.

102. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЧИПАК КАТИЋ СИНТИЈА, адвокат у Суботици, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Корзо 10 Б, почев од 08. 08. 2016. године.

103. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МРКИЋ ЂОРЂЕ, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Ђуре Ђаковића 17, почев од 26. 08. 2016. године.

104. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВИТОМИРОВИЋ НЕМАЊА, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Ђуре Ђаковића 17, почев од 25. 08. 2016. године.

105. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ДАВЧИК СИНИША, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Ђуре Ђаковића 17, почев од 25. 08. 2016. године.

106. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВОЈНИЋ ХАЈДУК ЈУГОСЛАВ, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Ђуре Ђаковића 17, почев од 01. 09. 2016. године.

107. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је КРАЈНОВИЋ НЕНАД, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Булевар ослобођења 109, почев од 01. 09. 2016. године.

108. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ПОПОВИЋ СРЂАН, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Булевар ослобођења 109, почев од 01. 09. 2016. године.

109. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЛАЗИЋ ВЕЉКО, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 28, почев од 29. 08. 2016. године.

110. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЈЕВТИЋ БОЈАН, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 28, почев од 29. 08. 2016. године.

111. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је РАДОВИЋ НЕБОЈША, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 28, почев од 29. 08. 2016. године.

112. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МАКСИЋ ЈЕЛЕНА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 28, почев од 29. 08. 2016. године.

113. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВУКИЋ БОЈАНА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 28, почев од 29. 08. 2016. године.

114. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је САВКОВ ЗОРИЦА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 28, почев од 29. 08. 2016. године.

115. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ПОПИВОДА ДУЊА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Ласла Гала 10, почев од 05. 09. 2016. године.

116. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ПОПИВОДА СЛАВКО, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Ласла Гала 10, почев од 05. 09. 2016. године.

117. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ГАВРАНЧИЋ ВАЊА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Ласла Гала 10, почев од 05. 09. 2016. године.

118. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је СТОЈАНОВИЋ ЗОРАН, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 26/1, почев од 31. 08. 2016. године.

119. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је КОСТИЋ ВЛАДИСЛАВ, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 26/1, почев од 31. 08. 2016. године.

120. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЗЛАТАНОВИЋ ДАНИЈЕЛА, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 26/1, почев од 31. 08. 2016. године.

Управни одбор

САДРЖАЈ ГЛАСНИКА ЗА 2016. ГОДИНУ

ЧЛАНЦИ

БОРЂЕ П. МАМУЛА

О праву на обезбеђење довољно времена за припрему одбране, 1, стр. 3.

ДАНИЈЕЛА ТОШИЋ

Етиологија насилничног понашања, 1, стр. 17.

ЕМИЛИЈА РАДМАНОВАЦ

Правно лице као давалац издржавања код уговора о доживотном издржавању, 2–3, стр. 51.

Мср БОБА БРАНКОВ

Залого на покретним стварима уписаним у регистар, 2–3, стр. 65.

Др СТРАХИЊА ДАВИДОВ

Две критичке белешке о Закону о парничном поступку, 4, стр. 135.

Др АЛЕКСАНДАР МАТКОВИЋ

Француски Закон бр. 2001-504 од 12. јуна 2001. као извор верске дискриминације и друштвене дестабилизације, 5, стр. 199.

ИГОР ЖИВКОВСКИ

Мср МИЛОШ РУБЕЖИЋ

Основне Конвенције Међународне организације рада и усаглашеност позитивног законодавства Републике Србије са њиховим нормама, 6, стр. 247.

Мср АНЂЕЛКА РАЧИЋ

Врсте насиља над децом у породици, 6, стр. 265.

РАСПРАВЕ

ЉУБА СЛИЈЕПЧЕВИЋ

Право на приватност у домаћим и међународним прописима, 1, стр. 32.

Мр ВЕСНА БИЛБИЈА

Поступак заштите од злостављања на раду код послодавца, 2–3, стр. 96.

ИГОР СИМИЋ

Правни положај општине Северна Митровица, 2–3, стр. 113.

ТАТЈАНА ПЕТРОВИЋ

Ангажовање прикривеног иследника, 4, стр. 147.

СИНИША МОРАВАЦ

Одговорност прикривеног иследника, 4, стр. 167.

ДРАГАНА ПЕЈОВИЋ

Слобода одлучивања о рађању деце у нацрту Грађанског законика Републике Србије, 5, стр. 216.

СРЂАН ДОБРОСАВЉЕВ

Реституција. Домети и пракса, 5, стр. 226.

Др АЛЕКСАНДАР РАДОВАНОВ

Рокови и пасивна легитимација код паулијанске тужбе, 6, стр. 288.

IN MEMORIAM

Др СЛОБОДАН БЕЉАНСКИ
Др Јанко Кубињец, 6, стр. 294.

СУДСКА ПРАКСА

Др МАРКО С. КНЕЖЕВИЋ
Судска пракса из грађанског права, 6,
стр. 296.

САОПШТЕЊА

СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА
АКВ:
1, стр. 43; 2–3, стр. 125; 4 стр. 187; 5,
стр. 237; 6, стр. 311.

Уређивачки одбор *Гласника* моли сараднике да текстове за објављивање достављају уз уважавање следећих сугестија:

- примерак рада доставити одштампан и потписан;
- по могућности, доставити рад и електронском поштом (*akvojvodine@gmail.com*) или на дискети;
- фусноте писати у дну одговарајуће странице;
- у библиографским подацима за књиге уз уобичајене податке обавезно навести и издавача;
- уз чланке доставити резиме и кључне речи;
- пожељно је доставити и превод резимеа на енглески, немачки или француски језик.

ГЛАСНИК
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Излази 12 пута годишње
у месечним свескама.

Оснивач, власник и издавач: Адвокатска комора Војводине.
Годишња претплата: за земљу 10.000,00 дин.,
за иностранство 110 евра.
(Текући рачун број 340-1482-43 са назнаком „за Гласник“)

Овај број је закључен 21. фебруара 2017. године.

Тираж: 2.000 примерака

Према мишљењу Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01-412/91-01
од 11. априла 1991. године на ову публикацију плаћа се
основни порез на промет по Тарифном броју 8. став 1. тачка 1.
алинеја 10. Тарифе основног пореза на промет.

Компјутерски слог: *Тајјана Божић*, Нови Сад

Штампа: OFFSET PRINT, Нови Сад
2017.

